

Z ROKO
V ROKI

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007–2013, razvojne prioritete »Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja«; prednostne usmeritve »Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja«.

Izdala in založila: Gimnazija Slovenj Gradec

Odgovorni urednik: Stane Berzelak

Glavna urednica: Mojca Čerče

Lektorica: Maja Martinc

Fotografije: Dijaki medijske skupine ter koordinatorji in mentorji v projektu

Grafično oblikovanje: Blaž Prapótnik

Tehnično urejanje in prelom: Epigraf

Priprava za tisk: Cerdonis, d. o. o.

Tisk: Tiskarna Grešovnik

Naklada: 300 izvodov

Leto: 2010

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316.4.051.6

Z roko v roki / [glavna urednica Mojca Čerče ; fotografije
dijaki medijske skupine ter koordinatorji in mentorji v projektu].
- Slovenj Gradec : Gimnazija, 2010

ISBN 978-961-91403-7-6

1. Čerče, Mojca

252908032

Z ROKO V ROKI

SLOVENJ GRADEC 2010

VSEBINA

Z ROKO V ROKI NA POT	7
Z ROKO V ROKI	9
KNJIGI NA POT	10
O NASTANKU LOGOTIPA IN GRAFIČNE PODOBE PROJEKTA	11
TAM, KJER SE TKEJO NOVE VEZI	13
POT, PO KATERI JE VREDNO STOPATI	19
Z ROKO V ROKI SMO ZAPISALI ... »PA PRIDITE ŠE KDAJ!«	33
ŽIVLJENJE V PRETEKLOSTI	37
DRUŽABNO SREČANJE OB DNEVU STAROSTNIKOV	40
USTVARJALNE DELAVNICE	43
LITERARNA SREČANJA IN DRUGE KULTURNE PRIREDITVE	49
TOMBOLA	56
ZDRAVILNA ZELIŠČA	58
GLASBENE IN DRUGE DRUŽABNE PRIREDITVE	62
POTOPIŠNA PREDAVANJA	66
PEKA PECIVA PO STARIH, PREVERJENIH RECEPTIH	68
POZDRAV POMLADI	70
PUST	72
VELIKA NOČ	76
EKSKURZIJA	80
OBNOVITVENI TEČAJ NEMŠČINE	85
OLIMPIJADA STARIH IGER	90
Z ROKO V ROKI V ROKI SO VODILE PROJEKT	95

Z ROKO V ROKI NA POT

Na Gimnaziji Slovenj Gradec smo oblikovali projekt, ki je pod pokroviteljstvom Ministrstva za šolstvo in šport ter Evropskega socialnega sklada omogočil povezavo dveh vrtcev, dveh gimnazij, štirih osnovnih šol in treh domov starostnikov iz koroške regije. Vsebinsko zasnovanega na ideji medgeneracijskega sožitja, smo zanj izbrali simbolni naslov »Z roko v roki«. V projektu smo si prizadevali za vzpostavitev in razširitev solidarnosti in sožitja med generacijami v okviru aktivnega in kreativnega preživljanja prostega časa. Aktivnosti, v katere so se udeleženci vključevali v obdobju dveh let, kolikor je projekt trajal, so bile na vsebinski ravni zasnovane tako, da so sledile vzgojno-izobraževalnim in razvojnim ciljem vsake izmed generacij.

Z ROKO V ROKI

Knjiga je najtrajnejša človekova stvaritev. Nastane lahko le takrat, ko naše premišljevanje preseže ustvarjene zgodbe in začuti potrebo, da bi doživeto prenesli na tiste, ki se bodo s podobnim še velikokrat srečevali.

Za zgodbe, ki jih skriva, delno razkriva in nosi s sabo naša knjiga *Z roko v roki*, vemo, da bodo aktualne v vseh časih, saj govorijo o medgeneracijskem sožitju. Naj bodo s svojo pozitivno izkušnjo vedno znova vez med tistimi, ki življenje šele spoznavajo, in onimi, ki jih je življenje že pregnetlo in jih napolnilo z izkušnjami.

Temelj vsakega sožitja v družbi so odnosi, ki se razvijajo med različnimi generacijskimi skupinami, zato jim moramo vedno znova posvečati prav posebno pozornost. Skrb za strpno in socialno sožitje vseh generacij je tudi boj proti socialni izključenosti, ki vse pogostejše zaznamuje sodobne vase zagledane in s tem samozadostne družbe, zato postaja medgeneracijska povezanost pomemben del našega vsakdanjega življenja. To ni le varstvo najmlajših, ki ga v družinah prevzemajo babice in dedki, to je predvsem prenašanje izkušenj starejših na mlajše ter s tem ohranjanje starih običajev, kulture, vzpostavljanje strpnosti in sprejemanje drugačnosti.

Življenjski krog, ki spremlja vse generacije, nas v vseh časih izenačuje v skrbi in premišljevanju o različnih obdobjih našega življenja ter nas preko tega generacijsko usodno povezuje. Povezati mladost in modrost je bil tudi temeljni cilj našega projekta. Mladosti je bilo veliko pri udeležencih iz šol in vrtcev, modrosti pa pri njihovih mentorjih in udeležencih iz vseh treh domov. Tako so se pomembne življenjske izkušnje prenašale z enih na druge in medgeneracijsko sožitje je zaživelo na najlepši možni način.

V Gimnaziji Slovenj Gradec smo oblikovali projekt *Z roko v roki*, ki je pod pokroviteljstvom Ministrstva za šolstvo in šport ter Evropskega socialnega sklada omogočil povezavo dveh vrtcev, dveh gimnazij, treh domov in štirih osnovnih šol iz naše regije. Z njim smo hoteli načrtno koordinirati in razširiti sodelova-

nje, ki je ob različnih praznikih in priložnostih potekalo že prej. Proslavam so sledile delavnice, igre, tečaji, predavanja, razstave in ekskurzije. Tako se je nadgradila dobra osnova za krepitev medgeneracijskega sožitja ter (z)gradil most med različnimi generacijami. Uradno nas je projekt povezoval dve leti, a verjamem, da bomo skupne aktivnosti in neformalno sodelovanje z *roko v roki* krepili še dolga leta.

Našega projekta ne bi moglo biti brez skrbnih rok vseh koordinatorjev, mentorjev, ravnateljev in direktorjev, računovodskih delavcev, skrbnikov na Ministrstvu za šolstvo in šport ter predvsem ne brez množice otrok iz vrtcev, učencev in dijakov, njihovih mentorjev ter varovancev in zaposlenih v Koroškem domu starostnikov Dravograd v Črnečah in v njihovi enoti v Slovenj Gradcu ter v Domu starejših na Fari pri Prevaljah. Hoditi z udeleženci in delati z njimi *Z roko v roki* je bila zares odlična izkušnja in mislim, da smo Korošci s projektom pokazali Sloveniji, kako naj živi medgeneracijsko sožitje.

Projekt se je uradno zaključil, a življenjska izkušnja vpletenih kar kliče po nadaljevanju, zato vemo, da bomo z zastavljenim delom nadaljevali. Mislim, da smo z našim delom presegli geslo Evropskega socialnega sklada, da je to »Naložba v vašo prihodnost«, kajti ves vložen denar in predvsem vložena energija vseh udeležencev je postala »Naložba v našo prihodnost«.

V čast mi je bilo sodelovati v projektu, ki je medgeneracijsko povezal dva vrtca, štiri osnovne šole, dve gimnaziji in tri domove starejših občanov. Besedila, ki so zapisana v tej knjigi, so le del velikih in majhnih zgodb, ki so se oblikovale z roko v roki. Verjamem, da bo naša knjiga kot zbirka primerov dobre prakse tudi koristen pripomoček tistim, ki bodo v prihodnosti gradili medgeneracijsko sožitje, zato upam, da bo njena ideja segla daleč čez meje naše regije. Samo še »*Z roko v roki*« bo namreč mogoče oblikovati novo podobo sodobnega časa.

Mag. Stane Berzelak,
ravnatelj Gimnazije Slovenj Gradec

KNJIGI NA POT

Pisal se je ponedeljek, 30. avgust 2010. Hiteli smo se pripravljati na novo šolsko leto, ki je bilo pred vrati, ko je tok priprav za trenutek prekinil sestanek vseh koordinatorjev projekta *Z roko v roki*. Takrat je bila zgolj še ideja, a dan je bil nadvse pomemben – idejo smo koordinatorji soglasno podprli. Napisali in izdali bomo knjigo, našo skupno, v kateri bomo predstavili naše delo. Ker ima tako veliko vrednost in ker čas blede spomine, mi pa bi radi, da ostanejo tako jasni in naši, kot so sedaj. *Z roko v roki* smo sklenili, da bo naslov knjige in da knjiga bo!

Stephen Gould piše: »Jedro človekove narave korenini v desetisočih vsakdanjih dobrih delih, ki zaznamujejo naše dni.« V projektu *Z roko v roki* smo skupaj zaznamovali marsikateri dan in opravili številna dobra dela. Cilje, ki smo si jih v projektu zastavili, krepiti medgeneracijsko sožitje in spodbujati socialni dialog, zavzemati se za solidarnost med generacijami z medsebojno podporo ter prenosom znanja in izkušenj, odgovorno in kreativno preživljati prosti čas ter krepiti prostovoljstvo med mladimi, smo iz aktivnosti v aktivnost vedno bolj dosegali, pravzaprav presegali. Kmalu smo enotno pričeli ugotavljati, da lahko govorimo o presežkih našega skupnega sodelovanja. Z zadovoljstvom in ponosom smo ob raznih priložnostih o njih poročali vsi –

predstavniki vrtcev, osnovnih šol, gimnazij, domov starostnikov, naši otroci iz vrtca, učenci, dijaki in stanovalci. Ničkolikokrat so se naše mlade oči s spoštovanjem zazrle v njihove, tiste druge, v katerih je življenje hranilo številne zgodbe in ki so nas vedno znova božale s hvaležnostjo. Nepozaben spomin ...

Osem vzgojno-izobraževalnih zavodov in konzorcijskih partnerjev v projektu (Vrtec Dravograd, Vzgojno varstveni zavod Slovenj Gradec, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd, Druga osnovna šola Slovenj Gradec, Prva osnovna šola Slovenj Gradec, Šolski center Ravne, Gimnazija Ravne na Koroškem, Šolski center Slovenj Gradec, Gimnazija) ter dva zunanja partnerja (Koroški dom starostnikov Dravograd – poslovni enoti Črneče in Slovenj Gradec ter Dom starejših Na Fari, Prevalje) smo v dveh letih skupnega sodelovanja »zapisali« marsikatero zgodbo. Projekt *Z roko v roki* smo zaznamovali na poseben način in v njem pustili pečat sodelovanja in iskrenosti. Dokazali smo, da je *z roko v roki* pot, po kateri je vredno stopati, in na njej odprli prostor ter razsežnosti za nove korake. Del naše poti vam želimo predstaviti v mozaiku, knjigi, ki je pred vami.

Mojca Čerče,
Gimnazija Slovenj Gradec

O NASTANKU LOGOTIPA IN GRAFIČNE PODOBE PROJEKTA

Po dveh letih, ko se je projekt zaključil, sem ponosen, da sem bil del njega. Hkrati pa je tudi del mene ves čas spremljal projekt. Kar se je nekega jesenskega popoldneva rodilo kot nedolžno poigravanje z barvami in črtami, je kmalu postala grafična predstavitev tistega, kar ta projekt pomeni, predstavlja in ... je. Idej je bilo več, od fotografije stiska rok različnih generacij, do verige držočih se rok in še nekaj drugih. K nastanku prav tega je botrovalo predvsem moje vodilo o enostavnosti in učinkovitosti. Ustvaril sem logotip, ki je bil primeren za prikazovanje na velikem formatu (prezentacije), na normalnem (A4, A5) in tudi majhnem formatu (glave in noge dokumentov), ne da bi z različnimi velikostmi pretirano vplival na njegovo dojetje.

Logotip gradijo tri barve, osnove barvnega kroga RGB, t. j. rdeča, zelena in modra. Na prvi pogled verjetno deluje, da sem te tri barve izbral ravno zaradi tega – ker so osnovne, nenazadnje tudi nevtralne. A vendar so bile barve izbrane glede na življenjska obdobja in ni naključje, da je najmanjša figura v logotipu dobila zeleno barvo za mladost, druga rdečo za zrelost in tretja modro za – modrost. Poleg tega so bile barve logotipa kasneje tudi osnovna

barvna shema celotne grafične podobe projekta

Tipografija, izbrana k logotipu, je namenoma sproščena, igriva in nekoliko nenavadna za tako formalnost, kot je projekt ESS. Z njo sem želel sporočiti, da je projekt poleg svoje resnosti še veliko več. Je druženje, je preživljanje prostega časa in je ... sproščenost.

Poleg logotipa in tipografije je bilo potrebno še nekaj, s čimer bi se lahko znotraj razne dokumentacije enotnost grafične podobe projekta še bolj poudarila. Zato sem, kot že rečeno, za razne naslove in poudarke uporabljal barve logotipa, poleg tega pa je za vsak začetek postala značilna krivulja, ki je bila deloma v vseh treh barvah. Podobno krivuljo sem uporabljal tudi za finiš, kjer je bilo namenoma veliko praznega prostora (t. i. white space). Kjer sem potreboval očitne ločnice med enotami besedil, sem uporabljal ravno črto z enako porazdelitvijo barv.

S temi osnovnimi elementi sem lahko zagotovil, da je bila grafična podoba enotna in je, po mojem mnenju, močno prispevala k prepoznavnosti projekta.

Jernej Fink, dijak Gimnazije Slovenj Gradec

TAM, KJER SE TKEJO NOVE VEZI ...

Prostor, v katerem se je v našem projektu razvijalo in krepilo medgeneracijsko sožitje, stičišče, kjer so se tkale nove vezi in ustvarjali prijetni spomini, je v projektu pripadal vsem trem domovom starostnikov. Vedno znova so nas, prav vse sodelujoče, sprejeli z veseljem in srčnostjo. Koroški dom starostnikov Dravograd z enotama v Črnečah in Slovenj Gradcu ter Dom starejših Na Fari, Prevalje sta projekt zaznamovala s svojo povezovalno vlogo različnih generacij med seboj in omogočila, da smo lahko cilje, ki smo si jih zadali, tudi uresničili. Prav zaradi slednjega jim želimo v knjigi nameniti posebno mesto, tako kot so ga oni namenili našemu skupnemu projektu. Del doživljanja in utripa, ki ga je projekt Z roko v roki prinesel v domove, je predstavljen skozi razmišljanja koordinatoric in vodij projekta v domovih.

TAM, KJER SE TKEJO NOVE VEZI ...

Dom starostnikov kot središče

Zroko v roki sega že nekaj let nazaj, do takrat, ko smo v Koroškem domu starostnikov začeli sodelovati z gimnazijama v Slovenj Gradcu in na Ravnah na Koroškem.

Profesorji na obeh gimnazijah in zaposleni v Koroškem domu starostnikov smo sodelovanje skrbno načrtovali. Začeli smo s predstavitvijo življenja in dela v domu, dijake povabili k sodelovanju, na praznovanja rojstnih dni, nadaljevali z aktivnostmi, preko katerih so dijaki vstopali v stik s stanovalci in z njimi delali v paru. Prvo leto so se v program vključili štirje, naslednje leto dvakrat več, potem jih je sodelovalo že dvajset, trideset.

Nekateri dijaki do takrat še niso imeli izkušnje s starostjo, starimi in življenjem v domu. Zaradi tega in zaradi zakoreninjenega stereotipa o starosti in staranju je bilo potrebno in pomembno domisliti način sodelovanja in pristop.

S predstavitvijo življenja in dela v domu so dijaki presenečeni spoznavali, kako kvalitetno živijo stanovalci v domu in so jim s svojo naklonjenostjo še polepšali trenutke.

Zanimive aktivnosti, ki so jih predlagali dijaki, so aktivirale stanovalce, da so se začeli zanimati za računalnik. Zelo zanimiva in posebna je bila evro delavnica, pa pustovanje, obisk na taboru in tombola.

Navdušenje stanovalcev, dijakov, zaposlenih in profesorjev ter predvsem tiste aktivnosti, ki so jih predlagali dijaki, je nagovarjalo k projektu.

In se je zgodil. Projekt Z roko v roki. Naključje je

hotelo, da se je uvodni simpozij projekta zgodil pri nas, v poslovni enoti Slovenj Gradec.

Potem pa so se dogajale številne zanimive in ganljive aktivnosti.

Dijaki so prihajali v hišo, kot da obiskujejo svoje babice in dedke. Zbirali so knjige za našo knjižnico. Pisali so njihove zgodbe. Nekateri stanovalci do vselitve v dom še niso bili vprašani po svoji življenjski zgodbi. Ponujale so možnost spominjanja in žalovanja za že davno minulimi časi, morda že pozabljeno ljubeznijo, za potmi, ki jih več ni. Zdaj čakamo še na trenutek, ko bodo zapisane.

Projekt ne povezuje le dijakov in stanovalcev, ampak vse, ki se ustavljajo ob izdelkih, fotografijah ali mislih, ki so nastajale v dveh letih. Mnogo jih je in radi jih pokažemo in ponavljamo.

Spletla se je široka mreža odnosov, ki presega vrata domskega življenja.

Projekt je bistveno prispeval k prepoznavnosti našega doma v mestnem okolju in skupaj z njim se začena zgodba naše hiše.

»Nekateri se gledajo vse življenje, pa se ne poznajo, drugi se pogovarjajo le nekaj časa in se spoznajo. V domu bi želeli, da smo mi ti drugi,« je zapisal direktor Koroškega doma starostnikov v prvem glasilu Moj drugi dom.

Mi smo drugi in prvi!

Marjana Kamnik,

*univ. diplomirana socialna delavka,
višja svetovalka, koordinatrica projekta v
Koroškem domu starostnikov Dravograd
(enota Slovenj Gradec)*

Spletene vezi ...

Koroški dom starostnikov Črneče je stičišče medgeneracijskega sožitja vse od ustanovitve, torej preko 30 let.

Odprtost doma navzven in pripravljenost stanovalcev in zaposlenih v domu za sodelovanje sta v teh letih obrodila mnogotere sadove. Vključitev v projekt Z roko v roki je tako postala priložnost aktivno združiti delo otrok, učencev, dijakov ter starostnikov ter njihovo medsebojno sodelovanje.

Urejanje cvetličnih nasadov z otroki iz vrtca, delavnica zdravilna zelišča, likovna delavnica z učenci osnovne šole ter strokovna ekskurzija in potopisno predavanje, tečaj nemškega jezika in kiparska delavnica z dijaki gimnazij Ravne in Slovenj Gradec ter mnoge druge so bile aktivnosti, ki smo jih skrbno načrtovale v socialni službi in delovni terapiji, nato

pa jih skupaj z mentoricami v vrtcu, Osnovni šoli Neznanih talcev Dravograd ter na gimnazijah ponudile našim stanovalcem.

V Koroškem domu starostnikov Črneče je bilo iz aktivnosti v aktivnost več zainteresiranih stanovalcev. Druženje z otroki, učenci in dijaki je postalo težko pričakovano. Skozi delavnice, zabavne igre in razna predavanja so stanovalci aktivno preživljali prosti čas, med njimi pa se je postopno razvijal poseben odnos, kar pa je bil tudi eden izmed ciljev projekta. Ob koncu lahko v imenu stanovalcev poudarim, da so bili zastavljeni cilji preseženi. V veselje nam je, da smo sodelovali in korektno izpeljali projekt.

*Manca Štrigl Javornik,
univ. diplomirana socialna delavka,
koordinatorica projekta v Koroškem domu
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Nekoga moraš imeti rad

Za mogočnimi zidovi Doma starejših Na Fari se prepleta desetine življenj, značaje in usod, izkušenj in modrosti. Čudovita kombinacija različnosti, ki z združevanjem moči ustvarja ljudem prijazno ustanovo, kjer je pomemben in prepoznaven vsak posameznik.

Z individualnim pristopom, z ustvarjanjem pogojev za domačnost, z odprtostjo navzven dodajamo življenju v domu novo kvaliteto. Vsakdo je povabljen k sodelovanju, da po svojih močeh prispeva k razgibanemu, aktivnemu in ustvarjalnemu utripu življenja v domu in s tem k ohranjanju lastne psihofizične kondicije.

Zavedamo se, da so lahko za izvor mnogih stisk starega človeka med drugim krivi tudi porušeni mostovi med generacijami. Zato marsikdo potrebuje veliko spodbude, da začne živeti z drugimi, se boriti in iskati možnosti smiselnega načina življenja v prihodnosti. Pri tem je seveda zelo pomembna podpora družine in ohranjanje vezi, pripadnosti in spoštovanja, avtonomnosti in povezanosti, če pa družine ni, pa je potrebno podporo poiskati drugje. Stiske ljudi lahko omilimo z zadovoljevanjem splošnih človeških potreb – fizioloških, biti ljubljen, opažen, spoštovan in prepoznaven, potrebe po varnosti in socialni pripadnosti, po koristnosti, iskanju smisla, po osebni medčloveškem odnosu, po doživljanju starosti kot smiselnega obdobja življenja. Stanovalce spodbujamo za učenje novih stvari, skrbimo, da bodo imeli zadovoljujoče odnose z drugimi ljudmi, da bodo nekomu pripadali, da bodo del kakšne skupine prijateljev. Zadovoljevanje potreb je potrebno na novo zastaviti, z novimi ljudmi in novimi skupinami. Stanovalcem pomagamo, da bodo spoznali, da lahko iz svojega življenja naredijo, kar sami hočejo – motiviranje za sodelovanje pri različnih aktivnostih v domu. In Z roko v roki je ena od priložnosti in možnosti za to.

Zgodba Julie A. Manhan pravi takole:

Nekoč je živel deček, ki je hotel srečati Boga. Vedel je, da je do tja, kjer živi Bog, dolga pot, zato je zložil v svoj mali kovček škatlo s piškoti in veliko steklenico malinovca ter se odpravil na pot. Ko je prehodil kake tri ulice, je naletel na staro žensko. Sedela je v parku

in samo gledala golobe. Deček se je usedel poleg nje in odprl svoj kovček. Hotel je nagniti iz steklenice z malinovcem, ko je opazil, da je stara gospa videti lačna, in ponudil ji je piškot. Hvaležno ga je vzela in se mu nasmehnila. Njen nasmeh je bil tako lep, da ga je deček hotel še enkrat videti, zato ji je ponudil malinovec. Znova se mu je nasmehnila. Deček je bil navdušen.

Tako sta sedela vse popoldne, grizljala piškote in se smehljala, vendar nista spregovorila niti besedice. Ko se je začelo mračiti, je deček ugotovil, da je zelo utrujen, in vstal je, da bi odšel. Toda ko je naredil nekaj korakov, se je obrnil, stekel nazaj k starki in jo objel. Podarila mu je najširši nasmeh.

Ko je deček ne dolgo zatem odprl vrata domače hiše, se je mati začudila nad radostnim izrazom na njegovem obrazu. Vprašala ga je: »Kaj pa si počel danes, da te je tako osrečilo?« Odgovoril ji je: »Malical sem z Bogom.« Toda še preden je mati lahko kaj odvrnila, je dodal: »Pa veš, kaj? Najlepši nasmeh ima, kar sem jih kdaj videl!«

Medtem se je stara ženska, vsa sijoča od radosti, vrnila na svoj dom. Njenega sina je presenetil izraz notranjega miru na njenem obrazu in je vprašal: »Mama, kaj pa si počela danes, da si tako srečna?« Odgovorila je: »V parku sem z Bogom jedla piškote.« Toda še preden je njen sin lahko kaj odvrnil, je pristavila: »Veš, veliko mlajši je, kot sem pričakovala.«

Prepričana sem, da v številnih medgeneracijskih druženjih, ki se v našem domu odvijajo že vsa leta delovanja, nastajajo enake ali podobne zgodbe. Epilog je jasen in zelo preprost: kako malo je potrebno, da osrečimo sočloveka. Včasih je dovolj že bližina, nasmeh, prijazna beseda, stisk roke, drugič potrebujemo nekoga, ki bo znal poslušati in nas slišati.

Mislim, da je projekt Z roko v roki dosegel svoj namen. Strokovno delo so dopolnili pristni medčloveški odnosi. In to je tisto, kar si želimo in potrebujemo, kot je nekoč zapisal že Ivan Minatti: »Nekoga moraš imeti rad, pa čeprav trave, drevo, reko ali kamen, nekomu moraš nasloniti roko na ramo, da se lačna nasiti bližine ...«

Marjeta Štrekelj,
univ. diplomirana socialna delavka,
koordinatrica projekta v Domu starejših
Na Fari, Prevalje

POT, PO KATERI JE VREDNO STOPATI

»Vzpostavljati in širiti solidarnost ter sožitje med generacijami je nedvomno proces, v katerega je vredno vlagati. Je pot, po kateri je vredno stopati,« je v svojem razmišljanju o vrednosti projekta zapisala ena izmed njegovih koordinatoric. V poglavju, ki sledi, so zbrane njihove misli. V projektu je sodelovalo osem vzgojno-izobraževalnih zavodov (vrtcev in šol) iz koroške regije, za načrtovanje, vodenje in izvajanje projekta v posameznih vzgojno-izobraževalnih zavodih pa je skrbelo osem koordinatoric. Njihova vloga v projektu je bila zato nadvse pomembna. S svojim stalnim spremljanjem aktivnosti, povezovanjem različnih generacij in usklajevanjem dela med mladimi prostovoljci in mentorji so projekt Z roko v roki spoznale celostno in poglobljeno. V poglavju, ki sledi, so zato zbrana njihova razmišljanja o vrednosti tovrstnega sodelovanja in prispevku projekta Z roko v roki v njihovem vrtcu oziroma šoli.

POT, PO KATERI JE VREDNO STOPATI

* * *

Naj svoje razmišljanje začnem s slovensko ljudsko pravljico z naslovom Pšenica – najlepši cvet, ki je lahko vodilo medgeneracijskega sodelovanja:

V starih časih je kralj neke dežele ukazal kot nekoristne pomoriti vse stare ljudi, ki ne morejo več delati. Neki sin pa je imel svojega ostarelega očeta zelo rad, zato ga skril pod velik čeber in mu skrivaj nosil hrano. Kralj ni imel sinov, le hčer, ki se jo je namenil poročiti z najpametnejšim fantom v svoji deželi in tega fanta razglasiti za svojega naslednika. Da bi ugotovil, kateri mladeček je to, si je izmislil tri uganke. Ukazal je, naj se vsi fantje v njegovem kraljestvu naslednji dan zjutraj pred sončnim vzhodom zberejo na visoki gori. Preizkus bo uspešno prestal tisti, ki bo prvi zagledal sonce. Ljubeči sin je sredi noči, preden se je odpravil na pot, vprašal za nasvet svojega ostarelega očeta. Ta mu je svetoval: »Ljubi sin, ko boš prišel na goro, boš videl, da vsi strmijo proti vzhodu. Ti pa ravnaj ravno obratno, obrni se proti najvišji gori na zahodu. Ko se bo sonce s prvim žarkom dotaknilo njenega vrha, zavpij: »Poglej sonce, kralj!« Tako kot je oče napovedal se je tudi zgodilo. Ostali fantje so se čudili, kralj pa ga je pohvalil za rešitev prve uganke. Po vrnitvi domov se je fant spet zatekel po nasvet k očetu: »Moj današnji odgovor je bil kralju všeč, mislim pa, da je jutrišnja uganika zame prezahtevna. Rešil jo bo tisti, kdor bo prišel ne obut ne bos.« »Nič lažjega, sin moj. Odrtaj podplate s čevljev, pa boš spodaj bos, zgoraj obut.« Na določeni dan so se fantje zbrali pred dvorom, kralj pa se je prepričal, da je ljubeči sin spet našel pravo rešitev. Fant se je po vrnitvi domov znova zatekel k očetu: »Vladarju je bila moja rešitev všeč, ampak nova ugan-

ka je nerešljiva – kako naj med rožami izberem tisto, ki se zdi kralju najlepša?» Starček se je le nasmehnil: »Najlepši cvet je vendar pšenični klas – zatakni si ga za klobuk!«

Mladci so na določeni dan hiteli h kralju vsak s svojim čudovitim cvetom, a nobeden ga ni prepričal, dokler ni zagledal pšeničnega klasa. Ljubečega sina je objel in razglasil za svojega naslednika ter ženina svoje hčere. Kralja je seveda zanimalo, od kod mladeniču toliko modrosti. Ta se je prestrašil, potem pa kljub strahu priznal, da mu je svetoval oče, ki ga skriva, saj ga ima preveč rad, da bi ga predal kraljevim ljudem. Kralj se je zamislil, potem pa sklenil: »Modrost, izkušnost in znanje starih ljudi so nam potrebni, zato stare ljudi spoštujmo in z njimi lepo ravnajmo!«

Dveletno kontinuirano delo v projektu Z roko v roki je bila zanimiva izkušnja timskega dela znotraj šole in v povezavi z zunanjimi institucijami. Učili smo se strpnosti do drugačnosti, solidarnosti do šibkejših in odgovornosti do življenja.

Medgeneracijsko sodelovanje za nas ni bila novost. Z dijaki smo že uspešno sodelovali na Festivalu za 3. življenjsko obdobje, organizirali učne ure z upokojenimi profesorji in usposabljali prostovoljce za družabnike v Domu starejših Na Fari, Prevalje. Dolgoletne pozitivne izkušnje medgeneracijskega sodelovanja so se s projektom Z roko v roki še dodatno okrepile in nas spodbudile k nadaljnjemu sodelovanju, saj kot pravi pravljica: Modrost, izkušnost in znanje starih ljudi so nam potrebni, zato jih spoštujmo in z njimi lepo ravnajmo.

Metka Čebulj,
koordinatorka projekta na
Gimnaziji Ravne na Koroškem

Kideji za projekt Z roko v roki so nagovarjali dijaki. Svoje prve izkušnje s prostovoljnim delom v domu starostnikov so pridobili v sklopu humanih del, prostovoljnega dela, ki ga na Gimnaziji Slovenj Gradec izvajamo že vrsto let. Neredko so mi po zaključku naših skupnih aktivnosti v domu sporočali, da je vredno, da so hvaležni za izkušnjo ter da je tovrstno sodelovanje potrebno nadaljevati in krepiti. S ponosom in zadovoljstvom sem jih opazovala, ko so se med seboj z navdušenjem pogovarjali o novih izkušnjah in v aktivnosti pritegnili vedno več sošolcev. Poseben zagon, tisti, ki ga lahko začutiš le pri delu z ljudmi, se je ustvarjal in širil med vsemi nami. »Težko je opisati, ker to lahko samo doživiš«, je po enem izmed srečanj dejala dijakinja. In ravno ti občutki, ki smo jih vzajemno doživljali skupaj s stanovalci doma starostnikov, so nas nagovarjali k še tesnejšemu in intenzivnejšemu sodelovanju. In se je zgodil, projekt Z roko v roki. Čudovito!

Za večino izmed dijakov je bilo prostovoljno delo v domu starostnikov povsem nova, a hkrati tudi čudovita in prijetna izkušnja. Eden izmed dijakov je svoja občutja po zaključku aktivnosti tako opisal: »Čeprav je bilo novo, zato negotovo in včasih naporno, me je vedno znova napolnilo z energijo. Hvaležen sem za to izkušnjo.« Si lahko želimo še kaj več?

Kot koordinatorico projekta pa me poleg vseh občutij, čustev, izkušenj, misli, spominov v projektu oziroma tovrstnem sodelovanju navdušuje še nekaj. Kako zelo veliko lahko v vzgoji in izobraževanju naredimo s preventivnim delom! Kako pogosto se pogovarjamo o tem, kako bi morali ljudje več sodelovati in se povezovati, si prisluhniti in se bolj

spoštovati, kako bi morali bolj krepiti in razvijati osnovne socialne vrednote, kot so enakost, vzajemnost, strpnost, solidarnost in spoštovanje ... mi pa smo vse to, tako preprosto in sproščeno dosegali v našem projektu. Nehote pomislim na vrednost rezultatov v praksi oziroma v vzgoji in izobraževanju. Kaj so pridobili dijaki, ko so skupaj s stanovalci doma kiparili, jim pripravili strokovno ekskurzijo po Koroški in čisto pravi obnovitveni tečaj nemščine, z njimi potovali po potopisnih predavanjih in se veselili na raznih glasbenih in družabnih prireditvah, bili kulturni ustvarjalci na literarnih večerih in skupaj s starostniki igralci v dramski igri? Veliko. Poleg vseh tistih dragocenih občutij, ki so težko opisljiva in zaradi katerih se radi vračamo, bi rada izpostaviti še nekatere vidike. Aktivnosti, v katere so bili vključeni dijaki v projektu Z roko v roki, so v njih spodbujale in krepile prostovoljno delo, jih usmerjale v aktivno preživljanje prostega časa, med njimi razvijale in utrjevale samostojnost, odgovornost, večšine sodelovanja in empatijo, jih spodbujale h kritičnemu vrednotenju lastnega dela in vloge v širši družbi, v njih odkrivale kreativnost in inovativnost. Spoznali so, da je z roko v roki in ne z roko ob roki niti z roko proti roki nekaj najbolj plemenitega, kar lahko človek ponudi Drugemu in Sebi. Kajti človek je vedno bil in bo tudi ostal socialno bitje.

Pam Brown piše: *»Dobrota se razdaja tako rahlo, nežno, pada kot drobcena semena po naših poteh – in jih oživlja s cvetovi.«* Iskrena hvala vsem dijakom in kolegom učiteljem – mentorjem v projektu za vse cvetove, ki ste jih oživeli. Ponosna sem, da sem lahko te cvetove občudovala skupaj z vami!

Mojca Čerče,
koordinatorica projekta na
Gimnaziji Slovenj Gradec

V šolskem letu 2008/2009 se je naša šola vključila v projekt Z roko v roki, ki ga podpirata tudi Ministrstvo za šolstvo in šport RS in Evropski socialni sklad. Že naslov pove, da je projekt usmerjen k spodbujanju solidarnega sožitja med generacijami.

Druženje naših učencev z varovanci Koroškega doma starostnikov Slovenj Gradec je bilo tako za šolarje kot tudi za starostnike prav posebno doživetje. Mladi so se zelo radi vključili v različne dejavnosti, ki smo jih skupaj s starostniki izvajali v okviru projekta. S svojimi mentoricami so se dela lotili zavzeto, odgovorno in z veliko novimi idejami. Vsebine prireditev so bile vezane na vzpostavitev in razširitev solidarnosti in sožitja med mlajšo in starejšo generacijo v okviru aktivnega in kreativnega preživljanja prostega časa.

Menim, da so se cilji projekta Z roko v roki skozi posamezne aktivnosti uresničili. V času izvajanja aktivnosti je med mlajšimi in starostniki potekal skupen dialog, dosegli smo cilje in oblikovali osnovne socialne vrednote – vzajemnost, strpnost, enakost in spoštovanje. Z medsebojnim sodelovanjem so se prenašale izkušnje in znanje. Učili smo se drug od drugega. Zelo pomembno pa je tudi, da so aktivnosti mlade usmerjale k razmišljanju, kako odgovorno in aktivno preživljati prosti čas. Na tak način vsekakor omogočamo mlajši generaciji izboljšanje kakovosti njihovega življenja ter krepimo zavest o prostovoljnem delu.

Učenci in mentorji si želimo še več podobnega sodelovanja. To je povedala tudi ena izmed učenk: »Mladi si ne znamo predstavljati, kaj starejšim pomeni druženje. Vedno so veseli naših obiskov in to znajo tudi pokazati. Želim si, da bi jih lahko še večkrat obiskala.«

Nada Žunec,
koordinatorica projekta na Drugi osnovni šoli
Slovenj Gradec

Ko sem bila majhna, me je pazila »oma«. Kuhali sva, šivali oblačila za punčke, se igrali, pogovarjali in učili. Danes je moja »oma« trenutno skoraj nepokretna. Pomagam jo hraniti, jo češem, umivam in ji občasno krajšam čas. Ima srečo, da ima okrog sebe veliko ljudi, ki jo imajo radi in ji pomagajo. Tako kot je ona pomagala nam, tako ji pomagamo sedaj mi.

Bilo bi čudovito, če bi mladost znala vse, kar zmore, in starost zmogla vse, kar zna pravi burmanska modrost.

Medgeneracijska pomoč in sodelovanje sta vsekakor potrebna. Na kakšen način bomo sodelovali in si pomagali, pa je odvisno od nas. Jaz sem dobila priložnost v medgeneracijskem projektu Z roko v roki. Na šoli poučujem državljansko in domovinsko vzgojo ter etiko že približno deset let. Od takrat obiskujemo Koroški dom starostnikov v Črnečah, ker se pri predmetu učimo o generacijah. V domu smo bili zmeraj lepo sprejeti. Ko mi je g. ravnatelj pred dvema letoma povedal za projekt, sem se takoj odzvala. Začelo se je delo. Z mentorji in delavci v domu smo se sproti dogovarjali o programu in o dejavnostih, ki jih bomo izvajali. Z učenci smo se pripravljali na obisk, tako da smo vadili točke, se pripravljali na delavnice in se pogovarjali o srečanju. Nikoli ni bil problem, kdo bo šel v dom, saj so se učenci z veseljem pridružili skupini, tako majhni kot veliki. Prav lepo jih je bilo pogledati, s kakšnim zanosom so nastopili. Največ aplavza in navdušenja so poželi »ta majhni«. Ko so zapeli in zaplesali, so marsikomu stopile solze v oči. Frajtonarica in citre sta instrumenta, ki sta jim bila najbolj pri srcu. Ko je Jure zaigral na frajtonarico, se je večkrat vzdignil kakšen par in zaplesal. Učenci so večkrat prevzeli vlogo učitelja. Stanovalcem smo pomagali pri izdelavi pustnih mask, pri izdelavi pikapolonic, pri rezanju, lepljenju in drugih ročnih opravilih. Na delavnicah smo tudi večkrat jedli in pili. Učenci so se seznanili z zdravilnimi zelišči in njihovo uporabnostjo v zdravstvene namene ter v prehrani. Stanovalcem so bili vseč stari recepti, mlajšim pa novejši. Vsi smo poskusili skoraj vse, čeprav se je marsikateri namrščil ob kakšnem namazu. Očitno smo vsi izbirčni. Ko smo pripravljali namaze,

so otrokom takoj povedali, kako se morajo določene sestavine pravilno narezati, kako se meša, kako se prime v roke nož ... Med tem so jih opozarjali na previdnost. Ko smo barvali jajca ob veliki noči, so pripovedovali, kako so barvali jajca nekoč. Učenci so spoznali nove »stare« metode barvanja, ki jih bodo morda nekoč preizkusili. Na vsakem srečanju so otrokom pripovedovali zgodbe iz svoje preteklosti. Zgodbe so bile poučne, žalostne in smešne. Najbolj smo se nasmejali na srečanju mladih novinarjev v domu. Za nalogo so dobili: Intervju. Pogovarjali so se na temo: Smeh v šolskih klopeh. To je bila tema našega dneva šole ali šolskega praznika. Zanimivo, kako so se stanovalci razgovorili. Vse zgodbe so bile zanimive in smo jih uporabili na prireditvi. Ob tej priložnosti smo izdali tudi časopis. Na prireditvi je prišla skupina stanovalcev in spremljevalcev iz doma. Bili so častni gostje. Upam, da jim je bilo všeč. Občutek je bil že pravi.

Strnila sem le nekaj svojih spominov na srečanja. Bilo jih je še več. Vsak udeleženec je ostal s svojimi občutki in spomini. Vsem je nekaj ostalo: smešna zgodba, žalosten spomin, radoveden otroški pogled, lep trenutek, dobra glasba, novo spoznanje ... Vsi smo se nekaj naučili in imeli od tega. Skupaj smo kakovostno preživeli čas dveh let. Mentorji so navdušeno hvalili svoje učence ob koncu vsakega srečanja, učenci so aktivno in koristno preživeli svoj prosti čas, stanovalcem pa smo polepšali kakšno urico in jih motivirali za nadaljnja srečanja.

Cilj projekta je bil vzpostaviti in razširiti solidarnost in sožitje med generacijami v okviru aktivnega in kreativnega preživljanja prostega časa. Mladi danes marsikdaj ne vedo, kaj bi počeli v svojem prostem času, zato je prav, da jih s podobnimi projekti usmerjamo in osmišljamo njihov razvoj. S podobnimi druženji krepijo zavest o enakosti, strpnosti in spoštovanju različnih generacij ter ohranjajo kulturne, jezikovne in etnološke nacionalne vrednote. Spoznavajo pomen prostovoljstva.

Kljub temu, da je naš projekt uradno zaključen, se veselim ponovnih srečanj v domu. Sodelovali bomo naprej. Če ne Z roko v roki, pa drugače.

Marjeta Podgoršek Rek,
koordinatorka projekta na Osnovni šoli
Neznanih talcev Dravograd

Simon Božič, 6 let: Na obisku pri dedku

»Želim ti ljudi, ki ti bodo prisluhnil in te razumeli, ki ti bodo vlivali moč in šli s teboj z roko v roki.«

(Iz Sokratove 1. učne ure)

Sodelovanje učencev Osnovne šole Franja Goloba in stanovalcev Doma starejših Na Fari aktivno poteka vse od otvoritve doma naprej. V številnih delavnicah, ki jih skupno načrtujemo, se povezuje mladost z zrelostjo, medgeneracijsko sožitje pa tke nove izkušnje, krepi prenos znanja in izkušenj med generacijami in razvija prav posebne oblike prijateljstva.

V letih 2009 in 2010 pa smo naše sodelovanje nadgradili s projektom Z roko v roki, ki je naše dosedanje vsebine potrdil in ponudil nove, organizirane in načrtovane dejavnosti. Cilji, ki smo jih želeli doseči s povezovanjem, so nam bili vseskozi jasni: medgeneracijsko sožitje in pridobivanje novih izkušenj in znanj izven učilnic, odgovorno preživljanje prostega časa, vzgoja za vrednote, pokazati pomen vseživljenjskega učenja. Kako dosegati skupno zastavljeni cilj tako različnih generacij, kot so učenci v osnovni šoli in stanovalci tretjega življenjskega obdobja v domu starejših, pa ni bila ravno najlažja naloga. Seveda brez dialoga in dogovorov vmesnih členov, to pa smo bili koordinatorka, mentorji in odgovorni socialni delavki v domu starejših, ne bi bilo izvedljivo. Kajti nenačrtovano in površno pripravljeno sodelovanje ne bi obrodilo nobenih sadov, mogoče bi celo obrodilo nelagodje, nestrpnost in odvrčanje. Tako pa smo vse dejavnosti resnično dobro načrtovali in jih zato tudi dobro izvedli. Ločena priprava otrok in tudi starejših na taka skupna srečanja in delavnice sta pogoj, da sodelovanje uspe v zadovoljstvo vseh, ki sodelujejo. Vezi med starejšimi in otroki so pravzaprav zelo tanke, lahko jih v trenutku pretrgamo ali pa jih spletemo in postanejo vedno močnejše. Vzdrževanje dobrih medsebojnih odnosov, posebej med različnimi generacijami, je predpogoj za uspešno pot k zastavljenim ciljem izvajanja različnih skupnih aktivnosti. Ponujena nam je bila pravzaprav posebna priložnost, da smo se obogatili z novimi znanji in spoznanji in da smo ob delu pozabili na razlike in nismo pomislili, v čem smo drugačni, različni, ampak, v čem imamo priložnost sobivanja in ustvarjanja novih dimenzij povezovanja. Kaj vse si lahko damo, koliko časa si lahko podarimo, kaj

vse si lahko delimo, kako si lahko pomagamo, so bili vzgojni elementi našega projekta, ki so se kazali skozi naša druženja in povezovanja in bili poplačani s hvaležnostjo. To naše sodelovanje je bilo tudi most k sožitju sobivanja, ki preprečuje, da bi bili starejši odrinjeni na rob družbe. Mladi so spoznali in osmislili, da starost prinaša svojo kvaliteto življenja, ki lahko mladim ponudi znanje, izkušnje, spominske utrinke življenja nekoč. Učenci so spoznavali, da tudi oni lahko kaj doprinesejo k boljšemu medgeneracijskemu sožitju, da vsak član naše družbe, okolja lahko doda kamenček k mozaiku prijazne družbe vseh generacij. Druženje, prijazna beseda, občutek sprejetosti, pomembnosti v vsakem življenjskem obdobju je mlade nagovorilo, da sprejemajo tudi generacijsko drugačnost in jih pripeljalo do spoznanja, da je vsak človek vreden dostojanstva in spoštovanja.

Tako kot si otroci želijo, da bi bili odrasli do njih pozorni, obzirni in ljubeči, da bi razumeli in upoštevali njihove želje in potrebe, tako si želimo pravzaprav vsi ljudje, vseh generacij, isto. In zato so takšni projekti resnično iz življenja za življenje, za novo izkušnjo, iz katere se bodo mladi naučili, da obstaja način, kako to doseči. Kot smo mnogokrat v teh dveh letih v projektu Z roko v roki tudi dokazali, da znamo: da v življenje drugih sami prinašamo razumevanje, ljubezen, obzirnost in pozornost. Da znamo videti tudi starejšega človeka v njegovi neponovljivosti. Da spoznamo, da kdor daje, sam največ prejme. In tako malo je treba starejšim dati, pa se ugodje lepega deli. Tako malo si želijo, malo časa, da bi bili malo skupaj, da potem dan hitreje mine.

Čas ob računalniku je seveda mladim najbolj priljubljen del prostega časa, a žal ne daje ne topline, ne srčnosti, ne nasmeha, ne solz, ne hvaležnosti. Samo ljudje si to lahko podarimo in izmenjamo, zato takšni projekti v šoli gotovo pripomorejo k vzgoji za dobre medčloveške odnose in kulturi dialoga. Seveda se moramo zavedati, da dveletni projekt ne more medgeneracijskega dialoga v celoti vzpostaviti, ampak je mogoče le kapljica v morje. A če ne bi bilo te kapljice, tudi morja ne bi bilo.

Projekt smo zaključili. Naše sodelovanje z Domom starejših Na Fari pa bomo nadaljevali. Nitke prijateljstva in medgeneracijskega sožitja, ki so nastale, pa bomo še tkali v tkanino našega skupnega življenja.

Hedvika Gorenšek,
koordinatorka projekta na Osnovni šoli
Franja Goloba Prevalje

Ajda Jamnik, 4 leta: Pojemo, plešemo in se igramo.

Kaja Vitežnik, 4 leta: Tudi babice in dedki nam zapojejo.

*Čas spomina in jutrišnji dan
sta ena družina
kot leva in desna dlan,
kot prednja in hrbtna stran sveta,
ki ni dokončan.*

(Tone Pavček)

Vrtec ni institucija, namenjena zgolj uresničevanju njegove osnovne funkcije, to je vzgoji in varstvu otrok, temveč je mnogo več. Vrtec namreč v sodobnem času vedno bolj postaja ustanova, ki skuša otroke umestiti v kompleksno družbeno okolje in jih zato naučiti vključevanja v širše socialne mreže. Ena izmed pomembnih socialnih mrež, ki jo VVZ Slovenj Gradec spleta v svojem okolju, je sodelovanje in druženje s stanovalci doma starostnikov v Slovenj Gradcu.

Z dosedanjim sodelovanjem vrtca Slovenj Gradec v projektu Z roko v roki so v vrtcu zaposleni delavci, predvsem pa njegovi varovanci – otroci, že pridobili nova znanja in izkušnje pri navezovanju stikov s starejšimi, kar je zagotovo vsakomur prineslo kaj koristnega.

Za razvoj družbe je namreč pomemben in koristen vsakdo. Ne glede na starost, vsak s svojimi idejami in ustvarjalnostjo sodeluje pri nastajanju pisanega mozaika, imenovanega družba, v kateri so stkane niti družine, doma in širše skupnosti. Le skupaj lahko ustvarimo boljše bivanjsko okolje in s tem tudi boljšo družbo.

Medgeneracijsko druženje je brez dvoma pomemben vidik socialnega učenja, ki ga morajo biti deležni že predšolski otroci. Ti so najbolj doje-

mljivi za doživljanje novih prijetnih trenutkov, s katerimi prevzemajo izkušnje ter znanja starejših. V medgeneracijski interakciji odnosov tako otroci pridobivajo od starejših vrline, kot so strpnost, spoštovanje in solidarnost, hkrati pa oni s svojo odkritostjo, vedrino in igrivostjo dajejo povratno energijo starejšim, s čimer prispevajo k ustvarjanju višje kvalitete življenja obeh generacij. S tem se povezanost med mladimi in starejšimi krepi in dobiva nove barvne odtenke.

Prepričana sem, da s spodbujanjem takšne oblike medgeneracijskega druženja pomembno prispevamo k zadovoljevanju potreb vseh, ki v tem projektu sodelujejo, in sicer tako otrok ter starejših na eni strani, ki se s tem učijo novih ravni medsebojne komunikacije, kot tudi v projekt vključenih delavcev vrtca na drugi strani, ki na ta način osvajajo nove vzgojno izobraževalne metode. S tem vsi sodelujoči zadovoljujemo osnovne človeške potrebe po zbliževanju, komunikaciji in pripadnosti drug drugemu, kar pomeni, da uresničujemo večplastne družbene potrebe, ki jih starejši in mladi nato negujejo v družini ali drugih oblikah medgeneracijskega povezovanja. Pri tem pa izhajamo iz temeljne zahteve družbe kot skupnosti, da mora imeti vsaka generacija možnost druženja z vsemi generacijami.

Vzpostavljati in širiti solidarnost ter sožitje med generacijami je nedvomno proces, v katerega je vredno vlagati. Je pot, po kateri je vredno stopati. Prvi korak je že narejen in le upamo lahko, da bo teh korakov vedno več, in sicer vsak dan, teden, mesec, leto ...

*Ivica Vaukan,
koordinatrica projekta v Vzgojno varstvenem
zavodu Slovenj Gradec*

Taja Ješovnik, 5 let: Dedku in babici podarim cvetlice.

Diana Kolar, 5 let: Skupaj se igramo in zabavamo.

Naš projekt Z roko v roki se počasi približuje koncu. Kaj smo imeli od tega? Otroci, vzgojiteljice, vrtec ... Mislim, da vsi ogromno!

Naš oddelek Vrtca Dravograd deluje na vasi, kjer je dom starostnikov. Z njimi vseskozi uspešno sodelujemo, čeprav je mogoče to sodelovanje v zadnjih letih rahlo upadlo zaradi vedno mlajših otrok, ki so vključeni v vrtec, in tudi zaradi vedno večje ponudbe aktivnosti, ki so je deležni starostniki. Zato je bil ta projekt idealno izhodišče za ponovno obuditev našega sodelovanja, ki je tako ponovno zaživel. Menim, da je sodelovanje zaradi tega projekta postalo še bolj poglobljeno in usmerjeno. Otroci so ob pogovorih v vrtcu, predvsem pa pri samem druženju s starostniki spoznavali starost in razlike med generacijami. Z razumevanjem so sprejemali drugačnost starostnikov in naučili so se biti strpni pri druženju z njimi. Oboji, tako otroci kot starostniki, so se učili ponuditi in sprejemati pomoč ter tako bivati v sožitju. Veselje ob snidenjih je bilo vsakič obojestransko. Aktivnosti, druženja so bogatila tako otroke, starostnike, kot tudi nas, strokovne delavke, ki smo z veseljem opazovale nasmeh na obrazih.

Cilji, katere smo uresničevali v okviru tega projekta, se delno prekrivajo s cilji Kurikuluma za vrtce, ki je osnova za delo v vrtcih. Vsekakor pa se je naše delo na področju družbe v okviru tega projekta še poglobilo. Bolj smo se posvetili doseganju ciljev, cilji so bili konkretnjši in tako tudi lažji za realizacijo. Vsekakor so otroci zelo veliko pridobili na področju socialnih stikov. Pridobivali so si sposobnost empatije, vživljanja v drugega človeka. Spoznavali so tudi časovne razsežnosti. Včasih in danes. Začenjali so razumevati zgodovinske spremembe; kako so živeli v starih časih in kako živimo danes, kako se s sta-

rostjo spreminjamo ljudje. Otroci v vrtcu so na ravni konkretnega mišljenja in tako je učenje najbolj efektivno, če je podkrepljeno z izkušnjami. Zaradi tega druženja in spoznavanja starostnikov so tako začeli drugače sprejemati tudi ostale starejše ljudi v svojem vsakdanjem okolju. Do njih so postali bolj odprti in z večjim razumevanjem sprejemajo njihovo drugačnost zaradi starosti.

Poudariti bi bilo potrebno dobro sodelovanje vseh vključenih v projekt. Menim, da je bilo sodelovanje med koordinatorico projekta, mentorico vrtca, vodstvom vrtca ter domom starostnikov zelo dobro in mislim, da je tudi to pripomoglo k tako uspešni izvedbi projekta. Potrebna je bilo kar nekaj prilagajanja, usklajevanja in dogovarjanja, ampak z gotovostjo lahko trdim, da so bile izvedene dejavnosti uspešne. To je bilo opaziti ob nasmehih starostnikov, vsakič, ko smo jih z otroki obiskali. To je bilo opaziti pri otrocih, s kakšnim navdušenjem so izdelovali izdelke za starostnike in s kakšnim veseljem, so jim jih podarili, in iz iskric v očeh varovancev doma, ko so jim ta darila otroci razdelili in ko so poslušali njihove pesmice.

Ime projekta Z roko v roki pa se ne nanaša le na odnose med generacijami, ampak, kot smo večkrat omenili tudi na sestankih strokovnih delavcev, na celotno sodelovanje med vsemi vključenimi v projekt. Vsi vključeni smo skupaj, z roko v roki, izpeljali čudovit projekt, ki se je sicer uradno zaključil. Menim pa, da bi bila velika škoda, če bi se zaključil tudi neuradno in upam, da bo sodelovanje med šolami, vrtci ter domovi za ostarele ostalo, saj mislim, da smo od tega vsi bogatejši za marsikatero lepo izkušnjo.

Valerija Pesičer,

*koordinatorica projekta v Vrtcu Dravograd
(enota Črneče)*

Nuša Kadiš, 6 let: Rožice za babico.

Z ROKO V ROKI SMO ZAPISALI ... »PA PRIDITE ŠE KDAJ!«

Osrednji del knjige predstavljajo zbrani opisi, spomini, razmišljanja, zgodbe, utrinki, ki so se ustvarili v dveh letih skupnega sodelovanja v projektu. Upoštevajoč osrednjo idejo projekta, medgeneracijsko sožitje, so v poglavju zbrani prispevki vseh sodelujočih generacij. V besedi in risbi o projektu pripovedujejo vrtčevski otroci in njihovi starši, o njegovih dimenzijah in vrednosti razmišljajo tudi učenci in dijaki, pa starostniki, ki navdušeni ob aktivnostih, ki so se odvijale, sporočajo »pa pridite še kdaj!« in nas nagovarjajo, da je projekt potrebno nadaljevati tudi po njegovem formalnem zaključku. Zbrane utrinke različnih generacij dopolnjujejo razmišljanja več kot dvajset mentorjev v projektu, ki celovito zaokrožajo in predstavljajo razsežnosti medgeneracijskega sodelovanja. Ker je zasnova projekta prepletena z različnimi vsebinami, so zapisi in fotografije, zbrane v poglavju, predstavljeni tematsko po aktivnostih, ki so se odvijale v projektu.

Z ROKO V ROKI SMO ZAPISALI ...

»PA PRIDITE ŠE KDAJ!«

Življenje je minljivo – ne preživimo ga zaprti sami vase, v svoj svet

Včasih samo sedim v parku in opazujem ljudi. Vidim mlade na odeji, ko prepevajo pesmi, igrajo kitaro in se smejijo vedno istim šalam. Vidim mame in očete, ko tako ponosno sprehajajo svoje malčke. Tudi starejše je pogosto opaziti, a vse preveč pogosto so sami. Skoraj nikoli namreč na prehodu oz. med pogovorom ne opazim mladostnika naše generacije in nekoga starejšega. Sprašujem se – zakaj?

Vedno več je aktivnosti, s katerimi lahko preživljamo prosti čas. Razni športi, glasba in ustvarjanje ročnih del nam krajšajo čas dan za dnem. Televizija, računalnik, kavice s prijatelji, kdaj pa kdaj je treba pomagati doma, pa je naš dan zapolnjen. Zvečer se utrujeni zvalimo v posteljo in redko pomislimo, da je nekje še nekdo, ki tiho spi. V domu za starostnike, doma v hiši, v majhni sobici v bloku. To je nekdo izmed morja starejših prebivalcev tega sveta, ki si prav tako kot mi želi bližine. A medtem ko mi vsake pol ure s prijatelji po telefonu že desetič razglabljam o nepomembnih stvareh, ki so se tega dne dogajale v šoli, je ta nekdo še vedno sam. Včasih se naveličamo pogovorov z vedno istimi prijatelji, nekdo pa si želi nekoga, s katerim bi se lahko vsaj malo pogovarjal. Včasih razmišljam, v čem je tak problem med vsemi mislimi uloviti tudi tisto, ki bi te ponesla na obisk k starejšemu. Zakaj je tako težko le za nekaj minutk obiskati nekoga, ko pa imamo včasih časa na pretek?

Morda je kriv strah, da ne bi znali vzpostaviti stika, pogovora, da bi obisk izpadel nenavaden. Morda je krivo samo to, da ne želimo narediti prvega koraka – poskusiti nečesa novega in imeti pozitivnih pričakovanj glede izida. Ali pa se zgolj nikoli ne spomnimo, da je tudi to zelo zanimiva, poučna in čustev polna možnost za preživljanje prostega časa.

Sama imam izkušnje, kako je biti dlje časa in precej pogosto s starejšimi, in moram priznati, da je včasih res težko. Ko ne razumeš njihovih sporočil, ko ne veš, kaj si mislijo, ko te je strah, da bi jih razočaral, ko ne veš, o čem govoriti ... Ko pride zavedanje, da je človek minljiv. A vseeno je nepozabno, ko pogledaš v človekove oči in v njih vidiš srečo ter se

zaveš, da si ti razlog zanjo. Lepo je videti nasmejane obraze starejših, ko ti mahajo v pozdrav, lepo je videti srečo v njihovih očeh že takrat, ko jih samo obiščeš. Nepozabno je, ko vidiš veselje, ko komu podariš drobno darilce – ki je morda le objem. Tem ljudem iz oči sije veselje, ker jih nekdo posluša, ko nekdo z njimi govori o svojem življenju, o življenju, ki je morda drugačno in bolj zanimivo, kot je bilo njihovo. Zadovoljni so z malimi stvarmi in pogosto ne potrebujejo niti besed – le družbo in prijazen stisk roke.

Mojca Štrekelj,

dijakinja Gimnazije Ravne na Koroškem, 18 let

Ne mine leto, ko v šoli, na ulici, ne slišim besed starejših ljudi, ljudi drugih generacij, kako porazne in kako iz leta v leto slabše generacije mladine so. Je res tolikšen problem v današnji mladini, njihovem obnašanju, svobodi ... Le zakaj bi bili krivi vedno mi, morda je vzrok za to popolnoma drugje. Morda je vzrok za to le v nerazumevanju nas mladih in naše nerazumevanje starejših. Mi smo generacija tehnologije in sodobnega sveta, medtem ko so starejši ljudje različnih režimov. Zmeraj manj, a vendar so na svetu še ljudje, ki so prišli iz komunističnega režima v socialistični ter sedaj v kapitalistični režim, mladi pa smo videli le kapitalistični režim, nekateri še tudi zadnje zdihljaje socializma. Titova mladina pa že lep čas obstaja le še v spominih in analih preteklih časov. No, torej če se vrnem k medgeneracijskemu nerazumevanju. Sleng, ki ga dandanes govori vsak mladeček, ne razume skoraj nobena starejša gospa ali gospod, predvsem zaradi vseh prevzetih angleških izrazov.

Za nerazumevanje niso krivi le starejši, ampak tudi mi v precejšnji meri vplivamo na to, da nas oni ne razumejo. Nam se zdi, da so starejši ljudje počasniji, staromodni, da zavračajo vse, kar je novo, vendar to ni res. Živijo le svoje življenje, v svojem večno ustaljenem ritmu. Le zakaj bi jim ga spreminjali, če ni potrebno. Ogromno je vzrokov in v nedogled bi si lahko podajali štafeto, kdo je odgovornejši za nespoznanje in zakaj. Nihče, bi se glasil končni odgovor. Vsi smo enako krivi in vsi smo enako odgovorni za lastna dejanja. Namesto da razglabljam o vsem tem, se raje družimo, spoznavajmo drug drugega, navade življenja in zgodbe nas samih in drug drugega. Namesto, da si podajamo štafeto, jo primimo skupaj in skupaj odidimo proti cilju razumevanja.

Le redko si kdo izmed nas vzame čas, odide v dom starostnikov, kjer je veliko ljudi s prekrasnimi osebnimi življenjskimi zgodbami, ki le čakajo in hrepenijo po nekom, da bi se zaupale. Osamljenemu človeku lahko to pomeni ogromno, še posebej, če poleg njega sedi nekdo, ki je veliko mlajši, celo tako, da bi mu lahko bil vnuk ali pravnuk. Notranji mir se hkrati poloti tudi osebe, ki je poleg tega osamljenega človeka. Vsak od nas rabi trenutke, ko se lahko pomirimo in ne boste verjeli, starejši ljudje znajo človeka globoko pomiriti, saj se ob njih zdi, kakor da te razumejo, četudi si na primer mlajši za pol stoletja. Sproščen pogovor med dvema človekoma, ne glede na starost, je najboljšo zdravilo proti stresu, jezi in notranjemu nemiru.

Ovrzimo stereotipe o starih ljudeh. Če so stari, še ne pomeni, da so idealni za odpad, da tako ali tako ne koristijo družbi in da le še čakajo prihoda Matilde in njihove zadnje ure. Ne. Starejši ljudje le živijo svoje življenje, kot so ga vajeni, in verjemite, da vas bo pogovor ali druženje v sproščenem vzdušju veliko bolj pomiril od kakršnekoli meditacije, masaže, programa za sproščanje itd. In ne boste pomirili le sebe, pomirili in osrečili boste tudi osebo, s katero ste preživeli le nekaj malih trenutkov, ti bodo zanje in za vas veliko, veliko več vredni. Če drugega ne, jim boste vsaj polepšali dan in jim podali občutek ljubljenosti.

Stopajte Z roko v roki po poti spoznavanja medgeneracijskih prepadov in jih počasi približujte skupaj, dokler ne bo vse ena velika celina.

Klemen Uršnik,

dijak Gimnazije Slovenj Gradec, 17 let

ŽIVLJENJE V PRETEKLOSTI

Izkušnja prostovoljnega dela in medgeneracijskega sožitja je koristna za dijake, saj jim pomaga graditi občutek povezanosti s starejšimi osebami, da spoznajo, da se lahko dobro počutijo tudi zunaj svojih vrstniških skupin, hkrati pa jim omogoča dejavno preživljanje prostega časa.

Renata Boštjan,

Gimnazija Ravne na Koroškem, mentorica

Sam projekt je bil izreden, saj je povezal različne generacije v skupnih aktivnostih. Za dijake je takšno sodelovanje vsekakor koristno, saj omogoča razvijanje solidarnosti in empatije, hkrati pa jim razbija stereotipe in predsodke. S povezovanjem različnih generacij dijaki najbolje spoznavaajo, da nas raznolikost bogati in nikakor ne razmejuje. Sodelovanje različnih generacij pomeni obogatitev vzgojnega procesa, menim celo, da je nujno v času prevelike odtujitve med ljudmi, ki vodi v osamljenost in hkrati v neobčutljivost za želje in potrebe drugih ... Kot mentorici mi v spominu najbolj ostaja naš prvi dan v domu starejših občanov, ko smo se spoznavaali in ko so se dijaki in varovanci porazdelili v pare. Radovednost, rahla negotovost in pričakovanje so bili skupna vsem. Prav neverjetno je bilo, kako so si bili v občutjih podobni, ne glede na starostne razlike. S posebnim občutkom pa se spominjam tudi končne predstavitve projekta Življenje v preteklosti in postavitve razstave, kjer so predstavitve dijakov priklicale spomine in orosile oči mnogih varovancev, ki so sodelovali v projektu.

Vesela sem, da sem lahko sodelovala pri takšnem projektu. Zaradi tega sem bogatejša za marsikatero izkušnjo in menim, da dijaki prav tako.

Alenka Kac Herkovič,

Gimnazija Slovenj Gradec, mentorica

Sedaj popolnoma drugače gledam na starejše ljudi in jih še bolj spoštujem ter občudujem. Pri sebi sem opazila več potrpežljivosti in pripravljenosti za poslušanje. To bi lahko delala celo življenje.

Tjaša,

Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik

Presenetilo me je, koliko potrpežljivosti človek skriva v sebi in zbudi se ravno takrat, ko vidiš, koliko sogovorniku pomeni, da se lahko z nekom pogovarja. Največji vtis name je naredila prav želja starejših, da spregovorijo o sebi, njihova potreba po tem, da povedo, kdo so.

Neža,

Gimnazija Slovenj Gradec, 4. letnik

Predzadnji ponedeljek v marcu smo si rezervirali za srečanje z učenci novinarskega krožka OŠ Neznanih talcev iz Dravograda. Pogovarjali bi se o šoli, kot se je spominjamo mi, ki smo vanjo hodili pred petinsedemdesetimi leti in kakšno leto več ali pa manj. Kot po dogovoru, so se nam, ki smo jih težko pričakovali, pridružili: Katarina, Katja, Kaja, Špela, Snežana, Karin in Tine. Spremljali sta jih mentorici Simona Pšeničnik Jerčič in Marjeta Podgoršek Rek. Že kar takoj smo začutili tisto pristno vez, ki kot nevidna nitka povezuje generacije med sabo. Najprej smo se predstavili, potem pa sta nam Katarina in Katja povedali svojo pesem Ko si na tleh, zbiraš pogum s solzami v očeh ... Lahko bi klepetali še in še, pa je bilo treba začeti z »resnim delom«. Porazdelili smo se po parih. Poskrbeli smo, da sta ostala v paru gospod Ivan in Tine, ker sta kar takoj začela pogovor. Ostali pa smo se posedli čisto po naključju. Vprašanja so bila postavljena. Odgovori so pri nekaterih bili sprva bolj zadržani in počasni. Potem pa je spomin ponesel vsakega posebej za toliko in toliko let v preteklost. In beseda je dala besedo. Opazovala sem obraze, ki so dobili posebno mehkobo, včasih tudi sramežljivo rdečico na lica. Da, to naredi spomin. Pa najsi bo lep, ali pa včasih bolj grenak. Takšna je pač bila šola

nekoč in takšna je še danes. Le kazni, tistih hudih, s šibo in klečanjem ni več.

Čas, ki je bil namenjen našemu druženju, je vse prehitro minil. Pa smo zato v naši skupini še naslednji ponedeljek premlevali vtise na nam tako prijetno srečanje z mladimi. Joj, koliko vsega, kar smo pozabili povedati, je še ostalo. Srečanje bo treba še ponoviti! Lahko tudi na drugačno temo. Dajte, dogovorite se z učiteljicama, naj še pridejo, veseli smo jih.

*Mija Rek, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Bilo mi je všeč, zelo všeč. Ponovno sem doživljala svoje šolske dni, se spomnila prvih izkušenj v življenju ...

*gospa Francka, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Mlada novinarka me je lepo izpraševala. Tudi o tem, kakšne igrice smo se včasih igrali. Bilo mi je prijetno in lepo ...

*gospa Cirila, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Vesela sem, da so se učenke tako potrudile z nami in sem lahko obnovila spomine na svoje šolske dni ...

*gospa Tončka, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Stinetom sva se pogovorila o veliko stvareh in dogodkih iz mojih šolskih dni. Pozabil pa sem mu povedati, da sem bil tudi gasilec ...

*gospod Ivan, stanovalec Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Izprašana sem bila, kot bi me izpraševala učiteljica. To bo prava novinarka. Intervju mi je bil všeč.

*gospa Jožica, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Vesela sem, da so nas obiskali učenci. Izpraševanje mi je bilo všeč. Spomini so oživi ...

*gospa Zinka, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Intervju mi je bil všeč. Spomnila sem se na fante, ki so nas škropili s smrekovimi vejami, namočenimi v potoku. Me pa smo bežale ...

gospa Martina, stanovalka Koroškega doma starostnikov Dravograd (enota Črneče)

Mlada novinarka me je lepo izpraševala. Mislim, da sem ji povedala vse in ji bo koristilo. Hvala ji, da so moji spomini tako lepo oživel ...

gospa Štefka, stanovalka Koroškega doma starostnikov Dravograd (enota Črneče)

Spomini so me odnesli v prva leta mojega življenja. Pogovor z mladimi mi je bil všeč. Pobožal je mojo dušo ...

gospa Marjeta, stanovalka Koroškega doma starostnikov Dravograd (enota Črneče)

Bilo je zanimivo, v dom bi se še vrnila.

Gospod me je s svojim pripovedovanjem vedno znova navdušil.

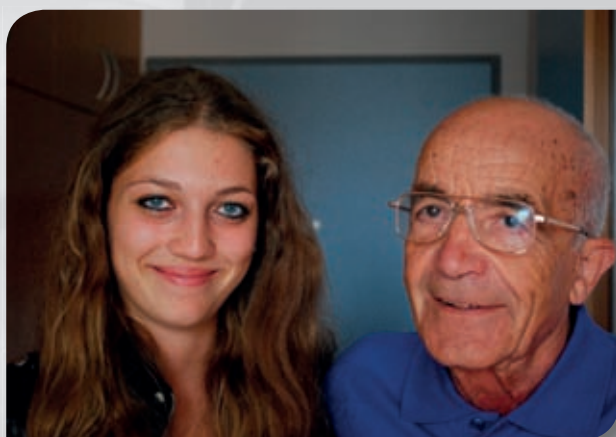
Tudi midva sva srečna, da sva se spoznala.

Ko oči povedo vse in še več.

Nasvidenje. Pa pridite še kdaj.

Kaj vse smo izvedeli! Bilo je poučno.

DRUŽABNO SREČANJE OB DNEVU STAROSTNIKOV

Izkušnja projekta Z roko v roki je tako meni kot učencem veliko pomenila. Vsi smo bili presenečeni nad odzivom starostnikov do osnovnošolcev in tudi obratno. Med nastopi učencev sem opazil, da so starostniki spremljali nastope z veliko pozornostjo in navdušenjem. Opazil pa sem tudi spremembo odnosa mojih učencev do teh starostnikov. Ta je bila vsekakor pozitivna in upam, da si take izkušnje učenci želijo še velikokrat. Ta srečanja so me prepričala, da so taka medgeneracijska druženja za vse sodelujoče pozitivna.

Andrej Loparnik,

Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd, mentor

Če bi želela le z dvema besedama opisati uspešnost projekta Z roko v roki, potem bi zagotovo uporabila besedi *orošene oči*. Kaj pa človek pravzaprav sploh potrebuje, ko pride v svoja zrela leta, ko se morda počuti osamljenega, nemočnega, včasih tudi nepotrebne. Takrat mu najbrž veliko pomeni sočuten, nedolžen, razigran in nasmejan pogled otroka, takšen brezskrben in kar je najpomembnejše, namenjen je nekomu, ki ta nasmeš potrebuje, starostniku. Potlej mu je toplo pri duši in da bi ta toplota ostajala v njihovih srcih, smo zelo dobro poskrbeli z omenjenim projektom. Že sam naslov pove dovolj in mislim, da smo z delavnicami, ki smo jih izvajali skupaj Druga in Prva OŠ Slovenj Gradec, dosegli tisto, kar je bil njegov namen. Starostniki so nas vselej pospremili z nasmeškom na obrazu in dobroto ter prošnjo v očeh: »Pa pridite še kdaj!« V tistih trenutkih sem čutila povezanost, kot da bi to bila moja babica ali dedek. Krog časa se vrti, se zdi, da vsak dan hitreje. Morda so tudi starostniki občutili nekakšno povezanost z otroki oz. z učenci ter skozi delavnice in prireditve z njimi podoživljali svoja otroška leta. In ker so to izkazovali njihovi sijoči in srečni obrazi ob zaključkih naših skupnih delavnic, lahko zapišem, da je projekt Z roko v roki zagotovo dosegel več, kot je razbrati iz pesmi, ki sem jo namenila prav njim:

Čas

*Čas beži,
se iskri, pa vendar
nam hitro vrti.
Vsak novi dan lahko v srcu zažari.
Najlepše želje za danes in jutri:
zavite, skrite,
pritajene, a le z resnico ovite,
tihe, nežne, čudovite,
nasmejane, zdrave, enovite,
vsem tistim deli,
katerih pogled sočuten, prijazen se zdi
in njih roko podaja
potrebni pomoči.*

Boža - Božena Lesjak,

Druga osnovna šola Slovenj Gradec, mentorica

Menim, da je projekt zelo zanimiv, zato sem v njem rada sodelovala. Zelo koristno je, saj se družimo s starostniki in se imamo lepo. V aktivnostih sem dobila veliko novih izkušenj. Spoznala sem, da so lahko starostniki prijetni in da se je z njimi prijetno družiti.

Mojca Jordan, Prva osnovna šola, 6. razred

Ob dnevu starostnikov smo obiskali starejše občane, ki živijo v domu starostnikov v našem mestu. Tam počivajo starejši, ki ne morejo več skrbeti sami zase. Veliko je varovancev, ki ne slišijo več dobro ali pa celo hodijo težko. Do starejših, onemoglih ljudi bi se morali lepo vesti, a se na žalost nekateri ne. Sama vem, da jim lahko pomagamo na veliko načinov – če srečam kakšno starejšo gospo, ki nosi težke vrečke, ji priskočim na pomoč in namesto nje odnesem stvari do njenega stanovanja.

Maruška Abeln, Druga osnovna šola Slovenj Gradec, 6. razred

Prostovoljci z mentorico iz Osnovne šole Franja Goloba Prevalje

Mladi pevki med nastopom ob dnevu starostnikov

Osnovnošolke med prebiranjem proze

Le kaj se skriva v košari?

Glasbeno-plesni nastop najmlajših

Zapisana beseda ostane.

V domu sem nastopil že večkrat. Bilo mi je v veliko veselje, ker rad igram. Nikoli mi ni bilo težko, ko me je učitelj povabil na nastop. Ko sem igral na 'fajtonarico', so se stanovalci zelo zabavali. Nekateri so ob domačih ritmih tudi zaplesali. Ker sem polepšal dan starostnikom in sebi, se bom z veseljem še kdaj vrnil.

*Jure Gologranc, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, 8. razred*

Projekt Z roko v roki se je na Drugi osnovni šoli začel pred dvema letoma, ko smo se učenci odločili, da obiščemo Koroški dom starostnikov Slovenj Gradec. Tam smo starejšim polepšali dan, ko smo skupaj preživeli kar nekaj popoldnevov. V tem času smo se veliko pogovarjali o njihovi mladosti. Z navdušenjem smo jim prisluhnili. Povedali so tudi kakšno smešno zgodbo iz svojega življenja. Po vsakem srečanju mi je bilo toplo pri srcu, saj sem vedela, da sem nekomu na nek način pomagala.

*Polona Šavc,
Druga osnovna šola Slovenj Gradec, 9. razred*

Moje mnenje o sami ideji projekta Z roko v roki je predvsem pozitivno. Menim, da je pomembno in hkrati tudi koristno, da se že kot dijak v svojih gimnazijskih letih srečujemo s podobnimi izkušnjami prostovoljnega dela, obenem pa tudi za druge ljudi naredimo nekaj dobrega. Prepričana sem, da jim to zelo veliko pomeni, sama pa sem imela priložnost to tudi videti. V domu starejših občanov v Slovenj Gradcu, kjer sem sodelovala na prireditvi v okviru projekta Z roko v roki, sem tisti dan videla kar nekaj nasmejanih obrazov starostnikov, ki so z veseljem prisluhnili zvokom harmonike, violine, klavirja in petja. Bilo je lepo, še posebej pa občutek, ki sem ga dobila po prireditvi, da sem nekomu polepšala in popestrila dan!

*Tamara,
Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik*

K nam v dom prihajajo otroci, mladostniki in skupaj z njimi podoživljamo lepe trenutke iz naše mladosti. Ko se družimo, me misli vedno znova ponesejo v mojo mladost in aktivna leta. Imela sem službo, v kateri sem se ukvarjala predvsem z otroki in mladostniki, se veliko igrala z njimi in skupaj smo ustvarjali različne izdelke iz različnih materialov. Zato so mi zdaj, ko sem v domu, družjenja z njimi zelo blizu. Hitro se ujamemo in si imamo veliko povedati. Ko odidejo, nastane neka praznina, vendar vem, da se bodo vrnili in da bodo zraven pripeljali še druge. Želim si, da pridejo še večkrat, saj nas bogatijo, mi pa njih.

*Jožica Maklin, 68 let, stanovalka Doma starejših
Na Fari*

USTVARJALNE DELAVNICE

Kot mentor sem opazil, da je ne glede na težko nalogo – ogreti udeležence za delo, bil odziv osamljenih ljudi izreden. Pokazali so se tihi talenti.

Benjamin Kumprej,

Gimnazija Ravne na Koroškem, mentor

Ideja o projektu Z roko v roki se mi zdi zelo zanimiva. Za učence je bila to nova izkušnja. Na začetku so bili malo zadržani, ko pa so se bolj zbližali s starejšimi, jim je postalo všeč. Radi so obiskovali starejše v domu in ni jim bilo pretežno ali celo v breme. Starejši so jih lepo sprejeli in komunikacija je zelo dobro stekla. V tem projektu sem videla same dobre strani, nič slabega ni, če se učenci družijo s starejšimi. Lepo je. Ker je bilo naše delo zelo sproščujoče – likovne delavnice, so se starejši zelo dobro počutili. Ob delu smo se sprostili, se nasmejali in uživali. Starejši so se zelo trudili, da je bil njihov izdelek estetski. Najbolj mi bo ostalo v spominu, ko so si v domu vsi nataknili pustne maske, ki so jih izdelali. Vsi so bili naenkrat otroci. Starejši so se poenotili z mojimi učenci in skupaj smo uživali.

Marjana Dretnik,

Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, mentorica

Tako se tkejo vezi in ta projekt je temeljil predvsem na ideji podariti roko, družiti se in medsebojno deliti srečo. Ko sem naše učence opazovala, kako spontano so pristopili k tistim, ki so obogateni z izkušanjem življenja, me je navdalo s tihim veseljem. Na pravi poti smo, s takšnimi srečanji jim pomagamo usmerjati misli v dobro, predvsem v neko zaokroženo celoto drug z drugim in drug za drugega. Skozi smeh, igro in ustvarjaje smo premostili mogoče tisto očem nevidno zarisano mejo med generacijami. Bravo.

Alenka Puc,

Druga osnovna šola Slovenj Gradec, mentorica

Na Drugi osnovni šoli imamo že vrsto let program poklicne orientacije. Naš cilj je, da učenci v devetih letih šolanja pri nas pridobijo čim več informacij o poklicih, poklicnih področjih, delovnih mestih in šolskih programih, ki omogočajo usposabljanje za posamezen poklic. Prav tako spoznavaajo svoje sposobnosti, lastnosti, močna področja, ki so pomembna za vsakega posameznika pri nadaljnji življenjski poti. Močna področja posameznikov ugotavljamo preko različnih testiranj, pri pouku ter raznih dejavnostih in drugih oblikah dela, kot so kulturne prireditve, tehniški dnevi, športni dnevi, aktivnosti v raznih projektih. Učenci, ki so bili vključeni v projekt Z roko v roki, so spoznali poklice: delovni terapevt, zdravstveni tehnik, bolničar, negovalec, socialni delavec, učitelj. Prav tako so opazovali lastnosti in veščine tistih, ki se ukvarjajo s starejšimi občani. Te so strpnost, poslušanje, spodbujanje, pogovor, sočutje, prijaznost, veselje do tega dela, želja pomagati, vživljanje v svet starejšega, razumevanje starejših, spoštljivost ...

Vključenost posameznikov v programe in prej opisane dejavnosti omogoča, da učenec pridobi dobre in slabe izkušnje, da je izpostavljen izzivom in novim situacijam, da se sooči s stiskami drugih in s svojimi. V življenju je pomembno to, kako se znamo spopasti z izzivi, kolikokrat pademo in kolikokrat se uspemo pobrati.

Pridobivanje teh izkušenj – v sodelovanju s starejšimi – jim je omogočal tudi omenjeni projekt, ki ni le poklicna orientacija ali delo z nadarjenimi ... Je nekaj več. Naše učenke in učenci so radi obiskovali starejše občane. Ko smo zapuščali dom, so že vprašali, kdaj gremo naslednjič. Kar nekaj časa smo bili še pod vtisom in prijetnimi občutki dobrega dela. Kaj pa je ena ura ali včasih dve v našem prostem popoldnevu, ko smo slikali na kamne čudežno mesto, izdelovali pustne maske, barvali velikonočne jajčke ali pa izdelovali novoletne čestitke? Nič proti temu, kakšno dobro delo smo opravili. Skupaj smo se trudili, da bi nam uspelo. Z učenci smo pripravljali prostor za delavnice, pomagali prijeti čopič marsikaterim že okornim prstom, podajali smo čopiče ali škarje čez mizo, izrezali kakšno zapleteno podrobnost iz papirja. Pogosto smo starejše gospe in gospode spodbu-

jali, da se nam pridružijo ali pa dokončajo izdelke. Ko smo na koncu delavnic naredili razstavo, so bili presrečni. Ponosno so si ogledovali svoje umetnine. Nekateri so jih z žarečimi očmi odnesli takoj v svoje prostore in izdelek postavili na vidno mesto. Name so naredile vtis žareče oči starejših in naših učencev. Iz njih sem razbrala srečo tistega trenutka, zadovoljstvo.

Bilo je vredno sodelovati. Hvaležna sem za izkušnjo, ki sem jo kot mentorica delavnic imela priložnost pridobiti.

Naredili smo nekaj dobrega. In to šteje ...

Nada Duler,

Druga osnovna šola Slovenj Gradec, mentorica

Spoštovanje, strpnost, solidarnost, pomoč je nekaj vrednot, ki smo jih želeli približati otrokom. Gajiti jih je potrebno že zelo zgodaj – jih negovati, spodbujati, ceniti, kar je velik razlog, da smo pristopili k sodelovanju tega projekta. Z otroki smo v domu starostnikov izvajali različne delavnice, v katere so bili vključeni vsi hkrati, tako otroci kot stanovalci doma. Skupaj smo ustvarjali v likovnih delavnicah – izdelovali voščilnice, slikali na različne podlage, oblikovali različne okrasne stvari iz različnih materialov (ogrlice, obeske, maske ...). Te delavnice so mi ostale še posebej v spominu. Pravi užitek je bilo opazovati to povezanost, pomoč med stanovalci in otroki. Drug drugega so vzpodbujali pri dejavnosti. Skupaj so slikali na različne podlage, zraven prepevali, izdelke so nato podarjali drug drugemu, jih označili z imenom. Pripravili smo tudi dobitke za tombolo ter izvedli še druga družabna srečanja, kjer smo skupaj peli, plesali, se zabavali. Zadržanost otrok do starejših, ki je bila ob prvih srečanjih vidna, je izginjala. Veselje je bilo sodelovati in hkrati opazovati odnos otrok do starejših in obratno. Videla se je vedno večja povezanost, sproščenost, zadovoljstvo. Močno se je krepila medsebojna podpora, prenašala so se znanja, izkušnje, ki so nam vsem omogočile izboljšanje kakovosti življenja. Radi smo se in se bomo vračali, preživljali čas skupaj ter še naprej negovali povezanost, ki smo jo vzpostavili.

Milena Barl,

Vzgojno varstveni zavod Slovenj Gradec, mentorica

Mi smo delali smrekice za starčke. Najprej smo jih pobarvali. Anica jih je izrezala, nato pa smo jih okrasili s pikicami in krogi. Zelo so se jih razveselili. Naredili smo jih veliko, da je vsak dobil svojo smrečico.

Simon,

Vrtec Dravograd

Narisa sem rožice in srčke. Rad sem pel pesmico o Slovenj Gradcu.

Lovro,

5 let, Vzgojno varstveni zavod Slovenj Gradec

Babica nam je zaigrala na klavir Ringa raja.

Dunja,

5 let, Vzgojno varstveni zavod Slovenj Gradec

Projekt Z roko v roki se mi je zdel zelo zanimiv, ker se otroci naučijo spoštovanja do starejših ljudi in spoznavajo njihove vrednote.

Mojca Dravinski, mama otroka

iz Vzgojno varstvenega zavoda Slovenj Gradec

Edku sem narisal cesto in rožice.

Lovro,

4 leta, Vzgojno varstveni zavod Slovenj Gradec

Ona bica pa težko hodi, bomo ji pa pomagali.

Laura,

Vrtec Dravograd

Gremo jih obiskat, da jim ne bo dolgčas.

Nuša,

Vrtec Dravograd

V šeč mi je bilo, ko smo peli.

*Nejc,
Vrtec Dravograd*

Pohvale vreden projekt, ki temelji na medsebojnem druženju več generacij. Vesela sem, da se je vrtec, katerega obiskuje hčerka, odločil za sodelovanje v tem projektu. Otroci iz vrtca so skupaj s starejšimi iz doma starostnikov sadili rožice in se družili s petjem in plesom. S tem se pri otrocih razvija čut za spoštovanje, pomoč in strpnost do starejših.

*Barbara,
mama Neže, Vrtec Dravograd*

Predavanje mentorja o glini in njenih zdravilnih učinkih

Pomoč mladih rok je dobrodošla.

Predpriprava gline za izdelovanje vaze

Še malo, pa bo posodica za suho cvetje gotova.

Naši najmlajši na ustvarjalni delavnici v decembru

Kako se človek počuti, ko lahko komu pomaga, sem doživela, ko sem v okviru projekta Z roko v roki obiskala dom starostnikov v Slovenj Gradcu. Ob izvedbi neke dejavnosti sem pomagala starejši gospe, ko ni mogla sama odpreti vrat v svojo sobo. O, kako mi je bila hvaležna! Kar povabila me je v sobo. Na polici je imela nekaj knjig. Prosila me je, če ji kaj preberem. Z veseljem sem brala in brala, ona pa me je zamaknjeno poslušala. Zdelo se mi je, da jo je vsebina spomnila na nekoga ali na nekaj, česar nisem poznala. Njej pa je bilo lepo. Na koncu se mi je zahvalila. Tudi jaz sem se njej. Obe sva od tega popoldneva nekaj imeli – obe sva čutili zadovoljstvo.

Luiza Jusufi,

Druga osnovna šola Slovenj Gradec, 6. razred

Bila je zima in bližali so se prazniki, ko nas je učiteljica prosila, da bi pomagale pri izdelovanju okraskov za novoletno jelko, a ne za katerokoli jelko, okraski so bili namenjeni v dom starostnikov. Brez pomislov sem pritrdila, da bom pomagala. Bila sem vesela, da bom lahko v času praznikov naredila kaj lepega, a čeprav je šlo za majhno pozornost vseh nas. Zbrali smo se po pouku in se lotili rezanja, lepljenja, luknjanja, vezanja. Bilo mi je v veselje, saj smo se hkrati tudi zabavali. Izdelovali smo lepe, pisane jelke iz lepenke z velikimi kroglicami. Bile so velike, kot se spodobi za seveda veliko jelko. V dveh urah smo jih naredili dovolj za celotno jelko. Bili smo zelo zadovoljni z izdelki, še bolj pa smo se veselili jutrišnjega obiska v domu starostnikov, da bi pomagali okraske tudi obesiti. Naslednji dan nam je učiteljica sporočila, da se ne bomo udeležili okraševanja v domu starostnikov zaradi bolezni v tem mrzlem letnem času. Bila sem razočarana, saj sem se zelo veselila, da bomo starejšim, ki so ravno v času praznikov velikokrat sami, popestrili vsaj dan. Verjetno je bilo tudi tako bolje, saj hočemo vsi ostati zdravi. Upam pa vsaj, da bom imela še kdaj drugič možnost pomagati starejšim ali pa jim popestriti vsaj dan ali urico v njihovem življenju.

Saša Nemec, Osnovna šola Neznanih talcev

Dravograd, 8. razred

Koristnost tega projekta je v tem, da dijaki pomagajo drugim in se tako naučijo spoštovati druge ter kako se je včasih potrebno tudi prilagoditi. Še več takšnih projektov bi moralo biti, da bi dijaki spoznali čim več svojih vrednot, ki bi jih potem lahko podajali drugim. V projektu sem pridobila marsikatero izkušnjo. Včasih sem bila zelo sramežljiva, ko sem morala komu pomagati in mu povedati potek dela, a sedaj to sploh ni več problem. Spoznala sem tudi, da sem odprt tip človeka in da rada priskočim na pomoč.

V največjem spominu mi bo ostalo to, da ko smo prišli v dom starostnikov, so nas vsi dedki in babice z veseljem sprejeli in da so sprejeli našo pomoč. Ko so nas videli, so pokazali navdušenje ...

Urška, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Ideja projekta mi je zelo všeč, saj krajša čas ljudem v domu in je hkrati zelo zanimiva ter poučna. Takšen program je tudi zelo koristen za dijake. Jaz sem v projektu pridobil nekaj novih izkušenj – spoznal sem, da moraš biti potrpežljiv, prijazen in vljuden, saj bo tako le boljše vzdušje ... V spominu pa so mi najbolj ostali starejši nepokretni ljudje, ki so bili polni veselja in radosti, ko smo z njimi začeli ustvarjati iz gline. So vsekakor spoštovanja vredni ljudje.

Matevž, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Projekt se mi zdi zanimiv in tudi prav je, da smo dijaki vključeni v to. Večina mladih ljudi se niti ne zaveda, kako osamljeni znajo biti stari ljudje, zato je dobro, da to vidimo in jim namenimo več pozornosti. Dejansko bomo tudi mi enkrat na njihovem mestu.

Najbolj mi bosta ostala v spominu njihovo navdušenje in veselje nad izdelki.

Tanja, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Ideja projekta se mi zdi zelo poučna in menim, da nam dijakom prinaša dragocene izkušnje. Zdi se mi, da bi takšnih projektov moralo biti več. Ne vzamejo veliko časa, dajo pa ti bogate izkušnje in prijetno druženje. Izdelovanje predmetov iz gline je bilo zabavno, a je hitro minilo.

Bojana, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Spoznala sem, da je delo s starejšimi ljudmi zelo zanimivo in jim je všeč, če jim mladi lahko skrajšamo in polepšamo dan. Naučila sem se sporazumevanja z njimi, česar si prej nisem toliko upala.

Melita, Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik

Ustvarjalni talent

Dragoceni nasveti mentorja med izdelovanjem podob iz gline

Med skrbnim izdelovanjem vaze

Na kiparskih delavnicah je nastalo veliko čudovitih izdelkov.

Medsebojna pomoč in veselje pri delu

Mojstri kiparjenja med ustvarjanjem

Skoraj leto dni je že minilo od moje vselitve v Dom starejših Na Fari. Pa to ni bilo moje prvo srečanje z domom. Ob prvi obletnici delovanja doma, leta 2002, sem v avli razstavljal svoje slike, drugič pa so me k sodelovanju povabili leta 2007. Odkar pomnim, rad rišem. Večkrat me kdo vpraša, po kom sem podedoval ta talent. Ne vem, vem le to, da neizmerno rad rišem, od vsega me najbolj zanima stara arhitektura – kapelice, cerkve, domačije ... Ustvarjam s črno kredo, do nedavnega pa sem svoje slike tudi sam uokvirjal. Ko sem slišal, da bo v okviru projekta Z roko v roki v našem domu potekala delavnica kiparjenja, sem vedel, da bo to zame. Odzval sem se povabilu in se pridružil skupini stanovalcev, ki se je želela preizkusiti v spretnosti oblikovanja gline pod mentorstvom akademskega slikarja gospoda Benjamina Kumpreja in nekaterih dijakov Gimnazije Ravne na Koroškem. Bilo je živahno in zanimivo. Ustvarjali smo vsak po svoje, se zabavali, sproščali domišljijo in sledili navodilom mentorja. Gospoda Bena Kumpreja namreč že dolgo poznam in vem, da je odličen umetnik. Skupaj sva bila na nekaterih likovnih kolonijah po Sloveniji, sicer pa sem član Društva koroških likovnikov že 32 let.

Želim si, da bi mi zdravje še dolgo služilo in da bi lahko še ustvarjal. V sobi, kjer stanujem, imam prostor za svoj hobi. Slikam in ob tem uživam. Imam še veliko načrtov, saj v jeseni pripravljam novo razstavo v domu, ki jo bomo odprli v tednu »Sreča je v srečanju«, že tradicionalnih prireditvah, združenih z deveto obletnico doma.

Matevž Šumah,
79 let, stanovalec Doma starejših Na Fari

Druženje na likovni delavnici je bilo množično. Zame je bila to povsem nova izkušnja. Kljub temu, da smo premalo gnetli, so izdelki odlično izpadli. Kako smo jih pobarvali, smo videli šele po žganju barve.

*U. A., stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Slovenj Gradec)*

Spretno roke ...

LITERARNA SREČANJA IN DRUGE KULTURNE PRIREDITVE

Bilo je pristno, prijetno in iskreno. Največji vtis je name naredilo branje poezije ustvarjalnega starostnika.

*Miran Kodrin,
Gimnazija Ravne na Koroškem, mentor*

Že samo ime projekta nakazuje njegovo bistvo. Kako pa naj živimo, če ne »z roko v roki« – v najširšem pomenu teh besed? Družbeni vzorci nam vse prevečkrat ponujajo individualizem, tekmovalnost, prestiž kot pravo udejanjanje posameznikovega bistva. Toda človek je tudi (ali predvsem) človek tudi zato, ker zna živeti z drugimi in drugačnimi. Prostovoljno delo dijakov je most, ki odraščajočim omogoča, da se odprejo svetovom, ki jim niso ravno najbližje, a jih poskušajo spoznati, razumeti in s tem sprejeti ... V projektu so me prevzele tenkočutnost, odgovornost in zavzetost dijakov ter njihova zmo-

žnost empatije. Ko kdaj razmišljamo o drugačnih generacijah (neodgovornih, ležernih ...), se moramo vprašati, ali imajo sploh kdaj možnost, da se dokažejo. Takšni projekti razkrivajo, da se v prav slehernem skrivajo pozitivne vrednote. Sem imela samo srečo pri izbiri dijakov? Ne verjamem.

Obiskovalci kulturnega večera, na katerem smo predstavili izbor iz poezije Neže Maurer, ki smo ga pospremili z video projekcijo, so dogodek doživeli zelo praznično – vsi so bili za ta večer posebej urejeni, stole so zasedli že dosti pred začetkom, marsikdo je imel s sabo tudi koga od svojih najbližjih. Žal pa je med starostniki tudi veliko takih, ki jim zdravstveno stanje ne omogoča druženja z drugimi, zato bi veljalo kdaj pripraviti tudi oblike, posebej namenjene njim. Čas med štirimi stenami zna biti zelo dolg ...

*Karla Zajc Berzelak,
Gimnazija Slovenj Gradec, mentorica*

Stanovalci na Prevaljah predstavljajo svoj literarni opus.

Pevci mešanega pevskega zbora Gimnazije Slovenj Gradec z zborovodkinjo smo z veliko dobre volje pripravili in zapeli šopek pesmi ob materinskem dnevu v Koroškem domu starostnikov v Slovenj Gradcu. Doživetje je bilo za vse nas izredno, saj si nismo niti predstavljali, da bo naše druženje z babicami zapustilo zelo močne obojestranske sledi.

Nekatere gospe so prišle že dosti prej, preden se je nastop v resnici začel. Nekatere so pripeljali na vozičkih. Naše oči so se srečevale. V pogledih se je zrcalila skrivnost življenja, ki se vsakemu kaže po svoje in le sproti. Na prav vseh njihovih obrazih je bilo opaziti zanimanje in srečo že, ko smo se začeli upevati. Ko pa so mlada grla naših dijakov zapela pesem »Mama«, se je zgodil čudež. Čutili smo, da dihamo z nami, gospe so se nas hotele dotakniti, iztegnile so roke, da bi nas pobožale. Ker nas vseh niso dosegle, so si roke podale med seboj, v premnogih očeh pa so se zalesketale solze. Tako so sedele z roko v roki in nas poslušale do konca. Za njih smo se potrudili, kolikor smo znali in zmogli. Glasba v resnici združuje! Vse razlike med nami, vse drugačnosti so postale premostljive z malo dobre volje, z lepo zapetimi pesmimi. Glas je začetek vsega. Je izraz in posrednik med nedoumljivimi notranjimi dogajanja človeka in zunanjim svetom. V glasju je duša. V njem je zgodovina, bolečina in radost. Glas je nosilec energij! Glas je tudi zdravilo in spomin ... V glasju je tudi

volja: ali volja ostati v sebi ali se pridružiti drugim. Glas je vpis posameznega v skupino. Potem nastane pesem iz posameznega glasja in iz povezave vseh glasov. Potrebno pa je še dosti več. Pesem zahteva odnos notranjega duha in izraz sporočilnosti, interpretacijo. Žar!

Začutili smo, da smo tudi mi bogatejši. »Še pridite, še pridite ... Lepo, lepo ... Še nam zapojte!« so šepetale, ko smo odhajali z odra ...

»Še bomo prišli!« smo obljubili.

Projekt Z roko v roki je v resnici most med generacijami! S tem nastopom smo se prepričali, da je v vsakem obdobju mogoče iz sivega in puščobnega časa narediti čas pesmi, svetlobe in upanja. Pesem ima moč, da poglobi in razsvetli trenutke, jih oplemeniti in v sivino nasuje vsem potrebno svetlobo.

Prav bi bilo, da v vrtočavi naglici vsakdanjika in obveznosti mladi ne bi pozabili, da si moramo med seboj pomagati. Saj se le drug z drugim, skupaj, učimo živeti to življenje!

Almira Rogina,

Gimnazija Slovenj Gradec, mentorica

V programu ob materinskem dnevu se je predstavil tudi pevski zbor Mismomi.

S tradicionalnimi plesi in oblačili so mladi navdušili zbrane.

Mladi talenti z marljivim delom dosegajo zavidljivo kakovost

Kako lepo je nastopati pri vas v domu.

Če nisi bil v šoli priden, je sledila leskova šiba.

Jan med pisanjem na tablico, kot je bilo v šoli nekoč ...

Učenci in seniorji med igro »Nedeljska šola«

»Nedeljska šola«

Spoštovanje, strpnost in druge socialne vrline se ne razvijejo kar tako, čez noč. Potrebno jih je začeti gojiti že zelo zgodaj, jih v družinskem krogu spoznavati, jih poglobljati in ustvarjati pogoje za njihov nadaljnji razvoj. Pomembno pa jih je predstaviti tudi tistim otrokom, ki takih usmeritev niso deležni v družinskem krogu. Projekt Z roko v roki je vse to in še veliko več tudi ponudil.

Sama sem sodelovala kot mentorica folklorne skupine, v katero so bili vključeni učenci prve triade osnovne šole. Oskrbovancem Koroškega doma starostnikov Črneče smo poskušali v spleti, ki sem jih pripravila, obuditi spomine na čas njihovega otroštva. Posebej pozorna sem bila na reakcije otrok, ki so v projektu sodelovali. Priznati moram, da so bili občutki na začetku mešani. Nekateri so starostnike brez zadržkov sprejeli, drugi pa so jih s strahom in nemo opazovali. Toda s pogovorom, dodatnimi usmeritvami, smo prebrodili vse težave. Z vsakim naslednjim obiskom je bilo zadržkov manj. Kasneje so se obiskov celo veselili in spraševali, kdaj bomo babice in dedke, kot smo jih poimenovali, spet obiskali in kako jih bomo tokrat razveselili. Glas harmonike in citer, preprosta ljudska pesem, ki smo jo znali zapeti vsi ali pa ljudski ples, so nas še močnejše povezali. Razveselili smo jih z vsakim našim

prihodom. Do zadnjega sedeža so napolnili dvorano in neizmerno uživali ter obujali spomine. Potem so občutke zaupali nam in jim dodali še svoje izkušnje. Stisk roke, prijeten klepet, celo pestovanje in skupno ustvarjanje, je podrlo vse mostove. Korak za korakom se je poglobljalo spoznanje, da gre tako – z roko v roki, lažje. Da potrebujemo drug drugega in da drug drugemu lepšamo popoldneve in bogatimo »srčke«.

Težko je z besedami opisati vsa ta čustva, toda ko od ganjenosti zadržeta roka, ko se orosi oko ali pa poveča srčni utrip, je namen dosežen. Projekt je tudi name naredil velik vtis – spoznanje, da je vse le v trenutku časa, ki mu ne moreš ubežati, zavedanje, da objem nič ne stane, da lahko stisk roke in prijazna beseda, pomenita več kot vse bogastvo tega sveta, da je moč poiskati skupno besedo ne glede na leta, stan ... V današnjem času, ko vse hiti mimo nas in poskušamo še sami prehiteti čas, so taki projekti še kako dobrodošli in bi morali postati del našega vsakdana. Projekt Z roko v roki je prav gotovo dosegel svoj namen. Vesela in počaščena sem, da sem kot mentorica lahko sodelovala.

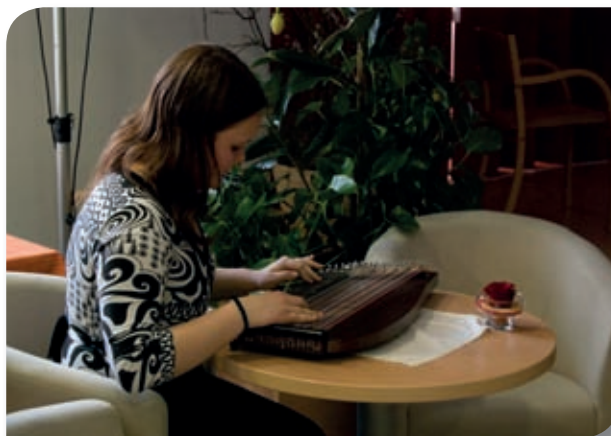
*Aleksandra Rožič, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, mentorica*

Izvolite, rožico smo ročno izdelali za vas.

Življenje zapiše toliko zgodb.

Ob zvenu citer se je orosilo marsikatero oko.

Mladi so obudili stare običaje.

Kako je čudovita. Shranila si jo bom za spomin.

Projekt Z roko v roki me je očaral. Pa ne vse tiste predpisane dejavnosti in časovni termini. Prevzeli in obogatili so me trenutki v Koroškem domu starostnikov v Črnečah. Nasmějani in iskreni obrazi dveh popolnoma različnih generacij, ki sta v tako kratkem času spletli trdne vezi in ustvarili domačnost v prijetnih pogovorih. Z roko v roki je brez dvoma ponovno obudil človečnost, toplino in iskrenost.

*Silvija Ravnikar,
Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd,
mentorica*

1 2. marca popoldne smo imeli folklorni nastop v Koroškem domu starostnikov v Črnečah. Babice so recitirale pesmi o mamah. Nekatere so pesmi napisale same. Mi smo zaplesali splet o mamah. Nika je igrala na citre, Mitja pa na 'frajtonarico'. Babicam je bilo tako všeč, da so nekaterim celo pritekale solze. Na koncu smo imeli ustvarjalno delavnico. Iz orehov smo izdelali pikapolonice in jih prilepili na list papirja. Ker so nekatere babice slabo videle in so se jim tresle roke, smo jim folkloristi pomagali pri barvanju, lepljenju in izrezovanju. Skratka, imeli smo se zelo lepo. Učiteljica nas je pohvalila, da smo bili zelo pridni. Dobili smo sok in sendvič ter se poslovili. Povabili so nas, naj še pridemo in se skupaj zabavamo.

*Domen Rek, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, 3. razred*

Pred dvema letoma smo se na Drugi osnovni šoli odločili, da bomo skupaj z dijaki Gimnazije Slovenj Gradec popestrili življenje stanovalcem v Koroškem domu starostnikov Slovenj Gradec. Tako smo se vključili v projekt Z roko v roki. V tem projektu smo stanovalcem pričarali veliko lepih trenutkov, se z njimi družili, skupaj ustvarjali in izmenjavali izkušnje. Mislim, da smo s tem naredili nekaj dobrega zase, saj so nam starejši veliko pripovedovali o življenju v preteklosti in nam posredovali svoje življenjske izkušnje. Z našimi aktivnostmi smo starostnikom krajšali urice in jim obudili spomine na njihovo mladost in šolska leta. Vedno so nas toplo sprejeli in pogostili. Vedno, ko sem odhajala iz doma starostnikov, sem v sebi začutila neko zadovoljstvo, da sem naredila nekaj koristnega za sočloveka. Upam, da se bo ta projekt še kdaj ponovil, saj mi je bilo druženje s starejšimi prijetno.

*Tamara Goričan, Druga osnovna šola
Slovenj Gradec, 9. razred*

Prireditev je bila zelo dobra, saj so se starejši ob igri Šola nekoč spomnili svojih starih šolskih dni, starejši pa imajo najraje prav obujanje starih časov. Zelo veliko jim je pomenilo tudi to, da smo pri igri pomagali dijaki. Nam dijakom pa je tudi bilo zanimivo spoznati, kako je pouk potekal takrat, ko so v šolo hodili stanovalci doma in kako so pisali na tablice. Še posebej zanimiv je bil pravilnik o šolskem vedenju iz leta 1907, ki smo ga ob koncu prejeli vsi.

Jan, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Ideja projekta Z roko v roki in prostovoljno delo mi je osebno zelo všeč predvsem zaradi dveh razlogov. Prvi je ta, da smo ravno v gimnaziji v življenjskem obdobju, v katerem svoje otroštvo zamenjamo z zrelejšo platjo življenja. V tem obdobju se kreira naša osebnost, na okolico smo bolj pozorni, zato je dobro, da spoznamo veliko različnih, drugačnih ali starejših ljudi. S tem pridobivamo izkušnje, izpilimo odnos in morda postanemo boljše osebe. Drugi razlog, zakaj sem navdušena nad prostovoljnim delom, pa je ta, da prosti čas preživimo zabavno in koristno. V projektu je name največji vtis naredila dramska igra, ki smo jo v domu v Črnečah zaigrali skupaj dijaki in starostniki. Resnično všeč so mi bili starostniki, ki so se zelo vživeli v igro, prav tako pa se jim je videlo, da se imajo lepo.

*Sandra,
Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik*

Največji in najlepši vtis je bil sprejem v Domu starejših Na Fari. Vedno so nas pričakali in nas razveselili z malenkostmi. Spoznala sem, da moram biti strpnější in manj misliti nase, saj so povsod okrog mene ljudje, ki potrebujejo pomoč.

*Nina,
Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik*

Že v osnovni šoli sem obiskovala stanovalce Doma starejših Na Fari in si pridobila nove izkušnje ob druženju ter spoznanje, kako pomembno je medsebojno sožitje in spoštovanje.

*Daša,
Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik*

Stanovalci Doma starejših Na Fari so zelo prijetni in zabavni sogovorniki in te velikokrat presenetijo s svojimi izjavami.

*Grega,
Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik*

Osnovnošolci iz Dravograda so s svojim odličnim programom ...

... v prvih spomladanskih dneh razveselili stanovalce v Črnečah.

Multimedijski literarni večer s poezijo Neže Maurer

Tri generacije skupaj izdelujejo pikapolonice za srečo.

Pozorna in hvaležna publika

Rožica za vsakega stanovalca doma ...

Neugnana mladost ...

TOMBOLA

Lansko šolsko leto sem z učenci naše šole večkrat obiskal Dom starejših Na Fari. Ponavadi sem jim kaj zapel ali pa zaigral na violino.

Najbolj všeč pa mi je bilo takrat, ko smo igrali tombolo. Pri iskanju števil sem pomagal starejši gospe. Zelo je bila vesela, ko sem obkrožil kakšno številko na njenem listu. Ko pa je dobila nagrado, sva bila vesela oba. Bilo je zelo zabavno. Še jih bom obiskal.

Tevož Jevšnikar,

Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, 4. razred

Ni pomembna razlika v letih, pomembna je toplina v srcu. Stanovalci doma na Prevaljah so bili vedno pozitivni in optimistični in njihova dobra volja je bila zame največja nagrada. Naučila sem se, da lahko nasmeh ali topla beseda polepšata dan.

Patricija, Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik

Tombola nas vedno zelo razveseli. Spomnimo se časov, ko smo hodili na tombole, ki so bile kar na prostem, ob živi glasbi. Takrat je bil pravi praznik. Kljub temu, da smo tokrat tombolo igrali v naši jedilnici, je bilo zabavno in veselo. Pridružili so se nam dijaki iz gimnazije in učenci iz bližnje osnovne šole. Tombolo so popestrili z glasbenimi točkami, pa še s kavo so nam postregli. Vsak od sodelujočih je prejel tombolski listek, dijaki in učenci pa so nam pomagali obkroževati izžrebane številke. Številke so žrebali iz bobna. Seveda niso pozabili na bogate nagrade, ki so bile tudi privlačno zavite in skrivnostne. Povedali so nam, da bodo nagrajene ena polna vrstica, dve vrstici in glavna nagrada – v celoti izpolnjen listek. Vsi smo bili v pričakovanju TOMBOLE. Ob tem je bilo veliko smeha in dobre volje. Seveda mi tokrat sreča ni naklonila glavnega dobitka, vseeno pa je bilo druženje z mladimi prijatelji simpatično in veselo.

Urška Kadiš, 56 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

S srečo se ni šaliti, zdaj gre zares!

Samo ena številka manjka, pa bi dobila tombolo!

Med iskanjem števil na lističih za tombolo.

Dobro kaže, lahko bi zadela.

Tudi midve imava izžrebano številko 82.

Zapisane izžrebane številke

Tombola! Le pogledjte, kaj sem dobil!

Presenečenje – in to prijetno

ZDRAVILNA ZELIŠČA

Kot učiteljica prve triade sem v projektu sodelovala z učenkami 6. razreda v okviru interesne dejavnosti. Najprej smo v šoli pripravile plakate o zdravilnih rastlinah, ki so nam blizu, in jih uporabljamo. Na uvodnem sestanku smo se dogovorile, da bomo na plakatih predstavile tiste zdravilne rastline, ki jih trenutno ni mogoče nabrati oziroma najti v naravi, so pa nam blizu, še bolj pa starostnikom, katerim jih bomo predstavile. V začetku nas je bilo strah, kako bomo našle stik s starostniki, ki jih sploh ne poznamo. Plakate smo naredile in napočil je čas, ko jih bo treba predstaviti.

V začetku je bilo malce treme, saj so bile nekatere učenke prvič v domu. Sama sicer Koroški dom starostnikov v Črnečah nekoliko poznam, saj sem v srednji šoli tu delala med počitnicami. Tudi nekaj varovancev sem še prepoznala. Stik smo hitro našli. Starostniki ter tudi osebe doma so bili navdušeni nad našo predstavitevijo plakatov. V drugem delu pa smo pomagale gospe Faniki Jeromel pri izdelavi zeliščnih namazov, ki smo jih potem tudi pomagale deliti. Kljub prvemu zadržanemu vtisu so se učenke vživele in že začele komunicirati s starostniki in se pogovarjati o zeliščih. Končni vtis je bil zelo navdušujoč tako zame kot za učenke in starostnike ter uslužbence doma. Menim, da je takšno sodelovanje dobro za vse, nas mentorje, učence in starostnike.

Renata Vaserfal,

*Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd,
mentorica*

Ideja medgeneracijskega projekta Z roko v roki je zelo dobra. Za mlade je zelo koristno, da že zelo hitro spoznavajo in se soočajo z osnovnimi socialnimi vrednotami. Srečanja naših učencev in varovancev doma starejših na Prevaljah so bila zelo uspešna, ustvarjalna in aktivna. Mladi so zelo dobro vzpostavili stik s starejšimi in njihova želja je bila, da bi se še kdaj srečali. Projekt se naj nadaljuje, saj se bodo le tako krepile medgeneracijske vezi.

Helena Potočnik - Gostenčnik,

Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, mentorica

Sodelovanje mladih s starejšimi se mi zdi zelo koristno, saj učenci pričaramo odraslim čar otroštva, oni pa nam pripovedujejo o svojih življenjskih izkušnjah. Starejši ljudje so osamljeni in so zelo veseli, če jim popestrimo dan, mi pa smo veseli, da nas zbrano poslušajo in jih zanima naše življenje danes. Oni so imeli čisto drugačno otroštvo, kot ga sedaj imamo mi, in zato jim je vse še bolj zanimivo. Ko jim mi pripovedujemo o računalnikih in komuniciranju preko njega, nam oni razlagajo o igrah na travnikih, ob potokih, o paši živine ... Oni so si zelo želeli obiskovati šolo, a so morali pomagati doma, zato niso imeli te možnosti. Ko smo skupaj z njimi rezali kruh, pripravljali najrazličnejše namaze iz zelišč, kuhali čaj in predstavljali plakate, sem se počutila zelo domače in dobrodošlo. Imeli smo se zelo lepo in mislim, da bi morali imeti veliko takšnih projektov, kjer bi imeli dovolj stikov z različnimi generacijami.

*Nika Pokeržnik, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, 7. razred*

Razstava zdravilnih zelišč in zeliščnih izdelkov

Udeleženci delavnice

Poučen plakat na temo zdravilnih zelišč

Mladi med degustacijo

Zelišča za pripravo namaza je potrebno dobro sesekljati.

Mladi zeliščarki med pripravo namaza

Izvolite, kruh je sveže pečen in domač.

Med starostniki je vladalo izjemno zanimanje.

In namaze so z veseljem poskusili.

V okviru projekta Z roko v roki sem s sošolkami ter učiteljicama obiskala Koroški dom starostnikov v Črnečah. Skupaj z oskrbovanci doma smo želele koristno preživeti popoldne, zato smo jim pripravile kratko predavanje o zdravilnih rastlinah. Prepričane smo bile, da gre za zanimivo temo, o kateri prav gotovo že veliko vedo in bodo pripravljeni svoje znanje še poglobiti ter z nami deliti izkušnje. S pomočjo knjig, časopisov in računalnika smo poiskale koristne informacije in napotke o zdravilnih rastlinah. Da bi bilo vse še bolj zanimivo in pregledno, pa smo izdelale še plakate. Oskrbovanci so nam z velikim zanimanjem prisluhnili, izmenjali so svoje izkušnje in dopolnili naše znanje. Po končanem predavanju smo jim z gospo Faniko, ki je bila naša gostja, pripravile še različne zeliščne namaze. Z veseljem smo jih opazovale, kako so z užitkom ugriznili v domač ržen kruh, na katerem je bil namaзан zeliščni namaz. Niso skrivali navdušenja. Ker so bili na koncu pojedine tudi žejni, smo jim pripravile še zeliščne čaje. Ob tem smo se vse zelo zabavale. Skupaj smo našli tudi čas za klepet. V pogovoru so se spomnili trenutkov svoje mladosti, ko so bili tudi sami še tako mladi, živahni in brez vseh skrbi. Veliko so nam povedali tudi o tem, kako so včasih hodili v šolo, kako so morali delati ter kakšno je bilo življenje nekoč. Z zanimanjem smo jih poslušale, ko so nam pripovedovali o svojih dogodivščinah in izkušnjah.

Vsem skupaj je bilo zelo lepo.

Ideja tega projekta se mi zdi zelo dobra in zanimiva. Veliko se lahko naučimo, tako eni kot drugi. Druženje je koristno tudi zato, ker se stanovalci doma ob tem tudi sprostijo in pozabijo na skrbi. Škoda je le, da se mora vse dogajati v okviru projekta.

*Anja Rožič, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, 7. razred*

Medgeneracijski odnosi so zelo pomembni, zato se naša šola povezuje z Domom starejših Na Fari. Sama sem sodelovala v delavnici izdelovanja snopov in priprave zeliščnih namazov. S starejšimi sem se veliko pogovarjala. Lepo je, ko spoznaš starejše in njihov odnos do življenja. Postali smo pravi prijatelji.

Moja babica ima doma zelo velik vrt. Na njem raste veliko zelišč, a se zanje nisem nikoli zanimala. Ko pa smo bili skupaj s starejšimi, mi je postalo zanimivo odkrivati zdravilne rastline in njihovo zdravilnost. Sedaj skupaj z babico kuhava čaje, nabirava borovnice in jih sušiva ter pripravljava razne sirupe.

*Maja Jezernik, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 8. razred*

Vse so skrbno pripravili.

Ko smo se tako lepo družili s starejšimi, smo izvedli veliko zanimivih stvari o starejših ljudeh in receptih iz zelišč. To nam bo v življenju zelo koristilo.

Ana Tomasović, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, 8. razred

Nekega lepega šolskega dne smo se odpravili v dom starejših. Sprejela nas je gospa Jeromel, ki se ukvarja z zelišči in pripravo čajev. Zbrali smo se stanovalci doma in učenci in prisluhnili predavanju s projekcijo, kjer smo v sliki in besedi spoznali zelišča, ki rastejo v našem okolju. Po končani predstavitvi smo učenci pomagali gospe Jeromel. Najprej smo starejšim nesli različna posušena in sveža zelišča, da so povonjali in prepoznali značilen vonj. Kasneje smo skupaj pripravili čaje in jih potem odnesli starejšim, da so jih lahko pili. Seveda smo tudi mi poizkušali naravne čaje. Ker smo v šoli pripravili plakate, kjer smo predstavili različne zdravilne rastline, smo tudi mi starejšim spregovorili nekaj besed o zeliščih in jim pripravili razstavo naših plakatov v avli.

Dan mi je bil zelo všeč in tudi v veliko pomoč, ker sedaj znam sama nabirati zelišča in pravilno skuhati čaj. Bil je lepo preživet dan, tako za nas mlade kot gotovo tudi za starejše.

Ana Retko, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, 8. razred

Že včasih so rekli, da za vsako bolezen raste zdravilna roža. Domač čaj smo skuhali, ko je kdo dobil vročino, pa ko je kašljal in smrkal, ko so ga bolele ledvice. Pomagalo je. Tudi gospa Fanika Jeromel se ukvarja s pridelavo zdravilnih zelišč in svoje izkušnje je podelila tudi z nami, ki živimo v domu ter otroki iz osnovne šole. Enkrat smo poslušali njeno predavanje o zdravilnih zeliščih, pa veliko smo se pogovarjali z njo, otroci iz šole pa so nam iz zelišč, ki jih je prinesla s sabo, skuhali odlične čaje in nam jih tudi postregli. V šoli so izdelali tudi plakate na to temo in jih potem razstavili v naši avli, da smo si lahko o zdravilnih zeliščih še kaj zanimivega prebrali.

Na delavnici, kjer so bili ponovno z nami tudi otroci, pa še s kamero nas je posnela VTV, sem zelo uživala. Gospa Jeromel je s sabo prinesla različna zelišča, iz naše kuhinje pa smo dobili skuto in smetano. Povedala nam je, da se da iz zelišč narediti zelo veliko okusnih namazov, speči zeliščni kruh. Žal za tega nismo imeli dovolj časa. Otroci so si pridno beležili recepte. Lepo je bilo pogledati, ko so si fantje nadeli predpasnike in gospe Jeromel pomagali sesekljati zelišča. Tudi jaz sem pomagala. Po njenih navodilih sem zmešala skuto s kisló smetano in dodala zelišča, začimbe in nastal je prav dober namaz. Otroci so namaze pomagali namazati na kruh in potem smo se lotili pokušine. Prav vsi so bili odlični.

Terezija Štehar, 91 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

Mentorica s skupino učenk

Učenske so predstavile zdravilne rastline.

GLASBENE IN DRUGE DRUŽABNE PRIREDITVE

V lanskem šolskem letu smo kar nekajkrat obiskali Dom starejših Na Fari, kjer smo z učenci tamkajšnjim varovancem poskušali polepšati njihov vsakdanjik. Z veseljem ugotavljam, da smo bili vedno lepo sprejeti. Zelo lep je občutek, ko vidiš, da jim je všeč in da si želijo, da bi jih še obiskali. Največji nasmeh na obraz pa se jim je vedno prikradel, ko so zaslišali zvoke »frajtonarce«, na katero so učenci zaigrali domače viže, ob katerih so nekateri zapeli in zaploskali. Domača pesem jim je blizu in tako smo pri izboru pesmi upoštevali predvsem to, da jim zapojemo oz. zaigramo nekaj, kar tudi oni poznajo. Učenci so ob tem spoznavali življenje in dogajanje v domu ter ugotavljali, da je lahko tudi starost lepa. Projekt mi je všeč tudi zato, ker smo si na ta način vzeli čas in obiskali stanovalce doma, kamor bi drugače verjetno redko zašli, saj dandanes vsi nekam hitimo in si premalokrat vzamemo čas za druge.

Tatjana Mori,

Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, mentorica

Občinstvo zbrano spremlja nastopajoče

Gledano skozi moje oči, je vez med starostnikom in otrokom zelo tanka, ima pa neizmer-no moč. Kako bogata so medgeneracijska druženja? Kako veliko si lahko damo? Kar imamo, se izraža skozi delo, ki je poplačano s hvaležnostjo.

Stanovalci našega doma starostnikov so bili že predčasno seznanjeni z našim prihodom in po pripovedovanju zaposlenih so komaj čakali, da se jim pridružijo otroci. Naše druženje jim je bilo v veselje in zabavo. Skupaj smo prepevali, ustvarjali v različ-nih likovnih delavnicah in praznovali njihove roj-stne dni. Delavci doma so svečano pripravili prostor za praznovanje rojstnih dni, katerega je krasilo cve-tje, ki so ga bili deležni slavljenici. Po nastopu naših malčkov so to cvetje stanovalcem izročili otroci in se tako z roko v roki srečali z njimi. Veselje in zadovolj-stvo se je vselej izražalo s solzami v očeh in objemi otrok. Ta dan nas je družilo sproščeno skupno pre-pevanje znanih ljudskih pesmi, ki so bile blizu tudi otrokom. Starejšim je bil pomemben občutek, da niso osamljeni, za naše otroke pa je bilo srečanje pozitiv-no, saj so dobili novo izkušnjo – spoštovati in družiti se s poprej neznanimi ljudmi. Stanovalci doma so sami povedali, da jim je bilo naše druženje kot inter-akcija in nadomestilo za pogrešan odnos s svojimi vnuki oz. pravnuki.

Z medgeneracijsko solidarnostjo moramo razviti nove načine sožitja in sodelovanja, kajti prostovolj-stvo je velika vrednota, ki je povezana z nesebično pomočjo.

Projekt je pokazal, da so dejavnosti ustvarile zveze med različnimi starostnimi skupinami. Utrl je pot v nadaljevanje dejavnosti v prihodnosti.

Marta Krivec,

Vzgojno varstveni zavod Slovenj Gradec, mentorica

Pozimi smo šli v dom starostnikov, kjer smo jim zapeli, zaplesali. Dobili smo sok in sladkarije.

Nika, Vrtec Dravograd

Veselo druženje v Domu Ajda na Libeliški gori

Osnovnošolci med skupinskim plesnim nastopom z ene ...

Nastop mlade pianistke, ki je navdušila starostnike.

... in druge strani

Mlada pevka predstavlja avtorske skladbe.

Nadebudna pevka

Veselje med poslušalci

Pobožali so nas starčki, se nam smejali.

Nika K., Vrtec Dravograd

Ko so nam peli, je bilo lepo.

Neja, Vrtec Dravograd

Zveseljem sem se odzvala na projekt Z roko v roki. V skupini sta bila dva moja otroka, zato sem se z veseljem udeleževala vseh aktivnosti. Otroka sta začutila in spoznala to povezanost in si privzgojila čut za pomoč starejšim.

Mateja, mama Nike in Andreja, Vrtec Dravograd

Nastopali smo s folklorno skupino. Na koncu smo babicam podarili verižice, ki smo jih naredili sami. Zelo so bile vesele.

Tia Horvatič, Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd, 2. razred

Babicam smo peli in jim razdelili verižice. Bile so zelo zadovoljne. Ena babica me je zelo močno objela.

Julija Penec, Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd, 2. razred

Zelo smo bile vesele, ko smo folkloristi v okviru projekta Z roko v roki nastopali pred starejšimi občani v domu starostnikov. Naši plesi in pesmi so jih spomnili na njihovo mladost. Marsikateri je z nami zapel, marsikatero oko se je orosilo. Najbolj pa smo uživale, ko smo videle, s kakšnim navdušenjem so na koncu ploskali in si želeli še več glasbe in plesa. Če bo še kakšna možnost, da nastopamo s folklorno skupino, jo bomo z veseljem izkoristile. Ni boljšega za nastopajoče, kot je velik in iskren aplavz. In prav tega smo bili pri varovancih deležni v veliki meri. Hvala še enkrat za čudovito doživetje!

Doroteja Lužnik, Lara Jeromel, Tinkara Ošlovnik, Druga osnovna šola Slovenj Gradec, 6. razred

V okviru projekta Z roko v roki sem obiskala Koroški dom starostnikov v Slovenj Gradcu. Tam sem srečala tudi starejšo gospo, ki me je povabila v svojo sobo. Pričeli sva se pogovarjati in pripovedovala mi je o svojem otroštvu. Ugotovila sem, da se je v sedemdesetih oz. osemdesetih letih zelo veliko spremenilo. Vse od načina šolanja, preživljanja prostega časa in načina življenja nasploh. V času njene mladosti je bila čokolada prava redkost. Povedala sem ji nekaj o svojem otroštvu. Poslušala me je in samo nemo kimala. Na koncu mi je mirno rekla, da smo današnji otroci lahko srečni in hvaležni za vse, kar imamo.

Ko sem se vračala domov, sem bila polna novih informacij in neznanih vtisov. Bolj ko sem se bližala svojemu urejenemu domu, bolj sem bila prepričana, kako prav je imela gospa. Zelo bom vesela, če bom še kdaj lahko sodelovala pri podobnem projektu.

Patricija Kavčič, Druga osnovna šola Slovenj Gradec, 6. razred

Sama zamisel za projekt Z roko v roki je zelo domiselna ideja, saj ob projektu ne pomagamo le sebi, ampak tudi drugim ljudem in jim pri tem znova pričramo spomine na njihovo otroštvo. Zelo lepo je tudi to, da jih obiščemo in se z njimi malce nasmejemo in jim tako popestrimo dan. Učenci naše šole smo že večkrat obiskali stanovalce doma, kjer za bolehnne in ostarele ljudi ustvarjajo nov, topel dom. In ker si vsi želimo, da bi se v domu čim lepše počutili, jim učenci OŠ Franja Goloba Prevalje večkrat pripravimo različne prireditve. Vsak zelo rad poje, a ostarele najbolj navduši glasba. Saj pravijo, da glasba vsakega pomladi, vsakega nasmeje in s smehom prežene tudi tegobe, ki nas težijo. In prav zato imajo starejši radi glasbo, še posebej narodnozabavno, saj se ob njej spomnijo mladih let, kako so na glas peli in plesali v ritmu glasbe. Najbolj mi je v spominu ostal nastop našega pevskega zbora, ko smo peli ljudske pesmi, igrali na harmoniko in recitirali pesmi. Starejšim smo na lica pričarali nasmeh, pa tudi solze. Kako malo truda je potrebno, da osrečiš druge. Vesela sem, da sem v projektu sodelovala. Pridobivala sem nove izkušnje in se soočila tudi s težavami, ki težijo starejše. A spoznala sem, da ne smeš obupati, ampak pomagati drugim do srečnih trenutkov, saj čas hitro teče, nič ne reče in tudi mi počasi potujemo na pot starosti.

Martina Kocen, učenka Osnovne šole Franja Goloba Prevalje, 8. razred

Mitja Plešivčnik, 5 let: Zakrivljeno palico v roki ...

POTOPIŠNA PREDAVANJA

Projekt je bil za dijake koristna izkušnja, za starostnike pa prijetna sprememba.

Ivan Verčko,
Gimnazija Ravne na Koroškem, mentor

Ob gledanju diapozitivov, ki jih je predstavil moj sin Ivan Verčko, sem se spomnila na čase, ko sem se večkrat odpravila na planine tudi sama. Predvsem na Uršljo goro, Peco, Raduho. Moj mož pa se je podal tudi v visokogorje. Bilo me je strah, tako kot me je strah zdaj, ko vidim, koliko nevarnosti preži na sina v teh mogočnih in nepredvidljivih gorah.

Angela Verčko, 79 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

Zelo sem vesela, da se imela na naši gimnaziji možnost sodelovati pri takem projektu, ki je zame in za moje sošolce nekaj povsem novega. Spoznala sem, da se mnogi starostniki soočajo z osamljenostjo in pomanjkanjem stika z drugimi generacijami, mladi pa smo po drugi strani odrinjeni iz sveta starejših ter slabo poznamo njihove interese in razmišljanja. Pred prihodom v dom nismo pričakovali, da se bo naše občinstvo zelo vživelo v predstavitve, potem pa se je izkazalo, da še zdaleč niso bili samo pasivni poslušalci.

V spominu mi je najbolj ostala gospa, ki ne samo, da je ves čas pozorno sledila predstavitvi in spraševala, povedala nam je tudi zanimivosti iz lastnih izkušenj. Zanimanje na obeh straneh je bilo tolikšno, da se je naše srečanje, ki naj ne bi trajalo več kot 45 minut, raztegnilo na celo uro.

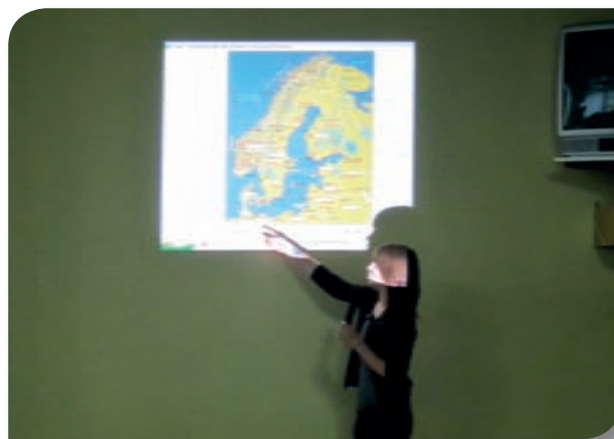
Brina, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

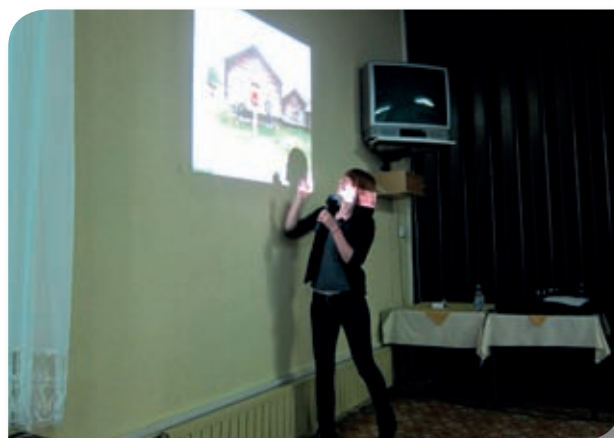
Vsakdo rad prisluhne zanimivim popotnim dogodivščinam

Rada imam planine, zato sem se predstavil tve popotovanj po različnih deželah in hribih, ki nam jih je v besedi in sliki prišel predstaviti gospod Ivan Verčko, vedno udeležila. Zanimivo je bilo spoznavati tuje dežele, življenja ljudi, zanimive in zahtevne gore. Predstavil nam je najvišjo goro v Afriki – Kilimanjaro, pa najvišji vrh Južne Amerike – Aconcagua, potovanje po Indiji, Peruju. Z zanimanjem smo spremljali tudi njegovo potovanje po Peruju, seveda pa ne smem pozabiti omeniti tudi čudovitih evropskih Alp. Iz bogatega slikovnega materiala, ki nam je bil pokazan, pa zelo nazornih opisov pokrajine, ljudi, dogodkov, je čutiti neizmer- no željo po odkrivanju novega, preizkušanju same- ga sebe, velike ljubezni do gora. Gospod Verčko je z veseljem odgovoril tudi na vsa naša vprašanja in obljubil, da nam bo pokazal še kaj.

Frančiška Kosi, 75 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

Na potovanju po Skandinaviji

Na strehah starih hiš imajo posajeno travo.

Indija, le kaj vse skriva v sebi ta velika država?

PEKA PECIVA PO STARIH, PREVERJENIH RECEPTIH

Medgeneracijsko druženje z ustvarjalnimi delavnicami poteka v našem domu že od vsega začetka. Stanovalci se vsakega srečanja z otroki in mladostniki vedno znova veselijo, teh svežih, drugačnih energij, ki jih prinašajo s seboj in jih izmenjujejo s svojimi izkušnjami ter doživetji. V okviru projekta Z roko v roki so potekale različne aktivnosti, od peke peciva, igranja starih družabnih iger, ustvarjanja z glino, papirjem ... Seveda pa niso bile najpomembnejše dejavnosti, temveč prijateljske vezi med otroki, mladostniki in starostniki, ki se vzpostavijo ob teh druženjih. Mladi se skozi ta druženja učijo prisluhniti potrebam in željam stanovalcev, jim priskočiti na pomoč, ob tem pa gradijo tudi spoštljiv odnos do starejših in se učijo sprejemati starost, saj nekateri otroci iz domačega okolja nimajo tovrstnih izkušenj. Trudimo se, da bi začutili pomembnost medgeneracijske povezanosti. Za mlade je to dragocena življenjska izkušnja. Starostniki pa si popestrijo svoj

vsakdan, obenem pa se počutijo koristne. Izkazalo se je, da so ta skupna druženja zelo dobrodošla, saj so polna smeha, prijetnega vzdušja, veselega kramljanja, sodelovanja, dobre volje. Vsakič se razidejo bogatejši s kakšno novo koristno idejo, novim znanjem in, kar je najlepše, bogatejši za novo prijazno izkušnjo prijateljstva.

Martina Trstenjak,

Dom starejših Na Fari, Prevalje, mentorica

To je bilo moje prvo srečanje s starostniki v Domu starejših Na Fari. Ob zbiranju receptov sem ugotovila, da nekatere gospodinje še danes znajo svoje recepte na pamet. Pri delu, peki peciva, smo se veliko pogovarjali, dopolnjevali, upoštevali izkušnje starejših. Ob takem druženju se mladi naučijo strpnosti, spoštovanja, razumevanja, skratka naučijo se

Marsikaj je potrebno uskladiti pred izvedbo delavnic

sprejemati starost. Mogoče si bo kdo od učencev celo izbral poklic medicinske sestre, delovnega terapevta, negovalke. S takim projektom želimo starejše čim bolj aktivirati in vključiti v življenje.

Tudi starost je lahko lepa.

Vera Vačovnik,

Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, mentorica

Zroko v roki – stari recepti, pa še prazniki se bližajo, super! Skupaj z gospo Hedviko Gorenšek in Vero Vačovnik smo se odpravili v Dom starejših Na Fari na Prevalje, da bi od stanovalcev izvedeli kaj več. Pričakali so nas vsi prijazni in v pogovoru so nam zaupali stare recepte, ki jih nismo poznali. Izvedeli smo, kako pripraviti pogačo, kekse ... Seveda pa smo morali biti učenci tudi kar potrpežljivi in glasno govoriti, kajti mnogi so zelo slabo slišali. Kljub temu smo bili navdušeni in z veseljem bomo še kdaj obiskali naše nove prijatelje.

Neja Grzina, Osnovna šola Franja Goloba

Prevalje, 9. razred

Vdomu starejših mi je bilo zanimivo. Sodelovala sem večkrat. Najbolj so me bili stanovalci veseli, ko sem jim zaigrala na 'fajtonerico'. Zelo sem se fajn počutila, ko sem videla, kako se imajo fajn. Bila pa sem tudi pri popisovanju starih receptov, recepte smo popisali in potem skupaj pekli rogljičke. Bili so odlični in recept smo uporabili tudi doma za božične praznike.

Katja Mori, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje,

9. razred

Kmalu bo zadišalo.

Marljive roke

POZDRAV POMLADI

Mamici sem v roko dajal rožice, mama pa jih je vsadila v zemljo.

*Amadej,
otroške besede iz Vrtca Dravograd*

To je super! Posadila sem rožice, da jih bom lahko kasneje nabirala za v vazo.

*Pavla Rečnik,
stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Črneče)*

Lepo je bilo, ko smo rožice sadili.

*Matic,
otroške besede iz Vrtca Dravograd*

Rada vidim, da k nam pridejo otroci, so tako živahni in nasmejani.

*Marija Gril,
stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Črneče)*

Pomlad treh generacij

Tudi za vas imam nekaj ...

Rožice je treba še pobarvati.

Vsi vam prinašamo pomlad!

Izvolite, to smo naredili in nabrali za vas.

Pomlad in najmlajši so pričarali nasmeha na obrazih naših starostnikov.

Narisali bova rožice, ki vedno cvetijo.

Vesel sem, da riševa skupaj.

Prinesla sem ti regratovo lučko, potem pa greva saditi rožice.

PUST

Sam projekt Z roko v roki je dobro zastavljen, saj gre, poleg ideje prostovoljnega dela, pri njem predvsem za izmenjavo medgeneracijskih izkušenj, za medsebojno pomoč, za učenčevo zavedanje in strpnost do drugačnih, drugače mislečih ter za iskanje ostalih dobrih plati sodelovanja med različnimi generacijami, ki tvorijo današnjo družbo. Prav to pa je ta projekt tudi dosegel in prav s takšnimi delavnicami, kot je bila likovna delavnica na temo izdelave pustnih mask, so se zelo dobro videle dobre plati tovrstnega sodelovanja. Starejšim ljudem in tudi našim učencem smo popestrili dan ter s tem sprožili neko sodelovanje, ki naj traja še naprej.

Igor Vitrih,

Osnovna šola Neznanih talcev Dravograd, mentor

Pust širokih ust

Vrtec Dravograd, oddelek Črneče, deluje v kraju Črneče, kjer imamo dom starostnikov in nam je bil pogostokrat omogočen stik z varovanci; tako posreden kot tudi neposreden. Generacije otrok, ki so obiskovale vrtec, so si pridobivale moralne vrednote, kot so spoštovanje, upoštevanje drugačnosti, pridobivali so si socialne vrednote, ki pomenijo ključen korak v doseganju sožitja med ljudmi različnih generacij, saj so tudi otroci v vrtcu različnih starosti. Prav je, da se že otroci srečujejo in družijo z različnimi generacijami, saj si pridobivajo spoštovanje, razumevanje, strpnost in tako rastejo v »zdrave« osebnosti. Naši otroci sprejemajo drugačnost (hoja, videz, govor, kretnje) brez posmeha. Z domom smo že prej veliko sodelovali na različnih prireditvah, praznovanjih rojstnih dni in se z varovanci srečevali na sprehodih in v neposredni bližini doma. Otroci imajo lep odnos do starejših ljudi, jih sprejemajo, pozdravljajo. Te pozitivne odnose je potrebno razvijati.

V dveletni projekt Z roko v roki sem se vključila z veseljem, saj nam taka medgeneracijska povezovanja niso bila tuja. Na roditeljskem sestanku sem starše seznaniła s projektom, s cilji projekta ter z aktivnostmi in jih povabila k sodelovanju. Starši so se zelo pozitivno odzvali. Na aktivnosti so pripeljali otroke, za pusta so se našemili, pri urejanju cvetličnih nasadov so priskrbeli sadike in pomagali pri neposrednem delu. Ne morem zapisati občutkov in izražanj otrok, ko so s srcem pripravljali in krasili smrečice za vse varovance. Bili so zelo vztrajni, natančni in veseli, da bodo njihovi izdelki osrečili varovance doma. Dobili smo lepe odzive obiskovalcev, saj so naše izdelke tudi obesili. To povezanost in sodelovanje smo čutili vsi. Otroci vrtca, starši in osebje doma. Veliko je bilo teh druženj in oblik sodelovanja, ki pa so zelo pozitivno vplivala na kakovost življenja.

Moram zapisati star rek, ki se glasi: Kar se Janezek nauči, to Janez zna. In kar so se naši mali otroci naučili, to bodo znali in prenesli v življenje, saj iz majhnega raste veliko.

Anica Filip,

Vrtec Dravograd, oddelek Črneče, mentorica

V Črnečah med izdelovanjem pustnih mask

Skupaj sva izdelali pravo pustno masko.

Pustne maske smo izdelovali tudi v Slovenj Gradcu.

Izdelali smo pisane pustne klobuke.

Imam se lepo.

Tudi jaz imam svojo masko.

Pustnemu času primerno bomo okrasili tudi prostore doma.

Me prepoznate?

Za pusta smo bili vsi smešni in se nismo poznali.

Asja, Vrtec Dravograd

Meni se je obisk v domu starejših zdel zanimiv. Skupaj s starejšimi smo izdelovali pustne maske, očala in klobučke. Mi smo jim pomagali pri izdelavi, oni pa so lepili razne okraske.

Ob delu so nam pripovedovali, kako so se šemili v svoji mladosti in kako so se vedno veselili pusta. Ob koncu smo si vsi nadeli narejene maske in naredili spominsko fotografijo. Mislim, da so nas bili starejši res veseli, saj so se sprostiti in v pustnem razpoloženju preživeli dan. Ob koncu so nas povabili, da pride-mo še kdaj.

*Nežka Plešivčnik, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 7. razred*

Nekega dne smo se učenci, ki obiskujemo likovno snovanje in likovni krožek, skupaj z učiteljem odpravili v dom starostnikov. S seboj smo imeli kolaž papir, elastiko, flomastre, lepilo in podobno. Za vsako mizo so sedeli stanovalci z nasmejanimi obrazi. Lepo so nas sprejeli. Ob ustvarjanju smo speljali pogovor. Moji skupini je prišel na ogled in pomoč tudi negovalec, ki je bil res za šale. Vsi skupaj smo se smejali in delali maske, kakršne so si želeli. Nastajale so res lepe maske. Nekatere bi vzela kar s seboj domov. Pravijo, koliko zamisli imamo mladi, pa sem videla starejše, ko se spravijo k delu – neverjetno.

*Anja Perovnik, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, 9. razred*

Zmano je izdeloval pustne maske Jan. Jaz sem barvala, on pa mi je pomagal izrezati. Ko je bila maska končana, sem si jo dala pred obraz, Jana pa me je fotografiral.

*K. D., stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Slovenj Gradec)*

Kako čudoviti pustni klobuk bova izdelali!

Ustvarjalni smo bili tudi na Prevaljah. Zadovoljni smo s postorjenim in še zabavno je bilo.

Vsak dan obiskujem aktivnosti, ki tečejo v prostorih delovne terapije. Delamo, vsak po svojih močeh in željah, najbolj bistveno pa je, da se družino, klepetamo, izmenjujemo izkušnje, skupaj popijemo kavico, skratka, imamo se lepo in dnevi nam hitreje minevajo. Jaz zelo veliko kvačkam, vendar pa se rada preizkusim tudi pri drugih aktivnostih, ki si jih načrtamo. V pustnem času si naredimo pustne maske in se tako pripravimo za pustni ples. Letošnje leto so se nam na delavnici pridružili tudi učenci Osnovne šole Franja Goloba in skupaj smo naredili številne zanimive maske, ki smo jih na koncu tudi preizkusili. Izdelali smo tudi okraske, s katerimi smo potem na pustni dan okrasili plesišče. Otroci, ki prihajajo med nas že vsa leta, odkar sem v domu, so vedno zelo prisrčni, prijazni, radi nam pomagajo, kadar naše roke niso več dovolj spretne. Vedno znova se razveselimo njihovega obiska. Na nas niso pozabili niti na pustni dan, saj so k nam prišli našemljeni, popoldne pa so zaplesali ob živi glasbi.

Ivana Grobelnik, 77 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

Zelo je bilo zabavno, tako smejala se že dolgo nisem.

Antonija Korošak, stanovalka Koroškega doma starostnikov Dravograd (enota Črneče)

Potrpljenje je božja mast, pravijo.

O pustnih norčijah nekoč bi se lahko pogovarjali ure!

VELIKA NOČ

Ker je bil to ravno čas pred veliko nočjo, smo v okviru projekta Z roko v roki pomagali starostnikom barvati velikonočne pirhe. Stanovalci doma so bili našega obiska in naše pomoči zelo veseli. Nas je bilo sprva malo strah, kako nam bo barvanje pirhov uspelo, potem pa smo z njihovo pomočjo premagali začetno tremo in delo nam je kar lepo steklo. Jaz sem pomagala gospe Tončki, ki mi je ob delu pripovedovala zanimive zgodbe iz svojega življenja. Čas nam je ob druženju s Tončko in drugimi stanovalci zelo hitro minil. V domu so nam tudi ponudili malico, ki smo se je zelo razveselili. Po koncu malice smo se poslovili od prijaznih ljudi, ki so nas tam hoteli kar obdržati. Tudi nam je bilo ob njihovi družbi zelo lepo, saj smo popestrili njihove predpraznične dneve.

Ko smo se s kombijem peljali nazaj proti šoli, nam je bilo pri srcu zelo prijetno, saj smo vedeli, da smo opravili dobro delo.

*Urška Doberšek, Osnovna šola Neznanih talcev
Dravograd, 6. razred*

Velikonočnem času smo odšli v dom starejših, da bi skupaj s stanovalci izdelovali snope in barvali pirhe. Jaz sem pomagala gospodu Marjanu. Pripovedoval mi je o svoji družini in mi povedal, da je imel tri brate in eno sestro, ki pa je že pokojna. Spominjal se je, da so z brati izdelovali snope, njegova sestra pa jih je krasila s trakci in rožami iz krep papirja. Meni se je zdel obisk v domu starejših zelo zanimiv in poučen, saj sem se naučila, kako se izdelajo snoپی in rože iz krep papirja.

*Nina Naveršnik, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 7. razred*

Tako smo se zabavali.

Nastajali so tudi unikatni velikonočni izdelki.

Pirhov bo dovolj, da jih podarimo vsakemu stanovalcu doma.

Starostniki so mlade naučili, kako se izdelujejo snopi.

V Črnečah med barvanjem pirhov

Mize in police ob veliki noči bodo krasili čudoviti pisani izdelki.

V dom starejših smo šli izdelovat snope. Očeta sem že večkrat videla, kako izdeluje snope. Tudi jaz sem želela snop enkrat izdelati sama. In končno se mi je želja izpolnila. Ko smo prišli v dom starejših, sem prisedla k mizi, kjer so starejši že delali. Predstavila sem se gospe, ki je imela težave pri izdelavi. Pomagala sem ji. Ona mi je dajala vejice, jaz pa sem jih sestavljala. Nazadnje sva snop še okrasili z raznobarnimi trakovi. Potem sem pomagala še drugim in v kratkem času smo izdelali skupaj res veliko snopov. Med delom pa sem spoznala veliko novih ljudi. Vsi so bili zelo veseli, ker so imeli svoj lepo okrašen snop. Tudi sama sem bila vesela, ker sem se naučila, kako se izdela snop. Sedaj bom lahko že sama izdelala snop in ga okrasila z rožicami.

*Urška Kralj, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 7. razred*

Šolo že dve leti sodelujemo v projektu Z roko v roki, zato smo že stalna ekipa, ki se s knjižničarko Hedviko Gorenšek odpravimo v Dom starejših Na Fari. Najbolj se mi je vtisnil v spomin obisk, ko smo izdelovali snope in se ob delu veliko pogovarjali s stanovalci. Sama prej nisem znala narediti snopa, a sem pri delu opazovala gospoda, ki jih je izdeloval. Ko sem se nekoliko naučila, sem sedla k starejši gospe, ki je tudi znala sestavljati vejice in jih povezovati v snope in sva se potem skupaj lotili dela. Naredili sva dva snopa. Enega je obdržala sama, enega pa sem jaz nesla domov. Prej so mi snop vedno naredili doma, sedaj pa ga znam narediti sama in za cvetno nedeljo ne bo treba iskati pomoči drugod.

Pri delu sva se s starejšo gospo veliko pogovarjali. Precej sem izvedela o njenem otroštvu in o življenju nekoč. Ta izkušnja je bila čudovita in z veseljem bi jo še kdaj ponovila.

*Sara Pušnik, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 8. razred*

Širiti ljubezen, truditi se po svojih najboljših močeh in biti neobremenjen s posledicami ali rezultati, to je življenje. Ljubezen in dobro voljo učenci iz Osnovne šole Franja Goloba Prevalje širimo tudi v Domu starejših Na Fari na Prevaljah. Večkrat letno, ob različnih priložnostih in praznikih, se z veliko dobre volje odpravimo tja in z upokojenci preživimo dopoldne. Iz najrazličnejših materialov poskušamo izdelati izdelke primerne priložnosti (npr.: venčke, rože iz krep papirja ipd.). Ob tem se seveda zelo zabavamo, saj nam upokojenci kažejo načine za izdelavo, pripovedujejo najrazličnejše zgodbe ... Skratka, vedno se zelo zabavamo in to zelo radi počnemo.

*Žana Vertačnik, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 9. razred*

Barvanje jajčk je spomin na dan, ko smo barvali jajčka včasih, in opomin, da se bliža velika noč.

*Jožica Vaukan, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Bilo mi je všeč. Spominjam se, kako sem to delala s sinom, pred svojo boleznijo.

*Zalka Urbančič, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Ljudski običaji prebudijo nostalgijo

Aleksandra Bilić, 5 let: Radi se imamo.

Zoja Cokan, 5 let: Z babico in dedkom se veselimo.

EKSKURZIJA

V dvehletnem druženju stanovalcev iz Koroškega doma starostnikov, enote Slovenj Gradec, z otroci iz vrtca, učenci osnovne šole in dijaki Gimnazije Slovenj Gradec smo doživljali in ustvarili z njimi poseben odnos.

Da niso samo vrstniki tisti, s katerimi se lahko veseliš, smo tako izkusili oboji – stanovalci doma in mladi, vključeni v projekt Z roko v roki. Stanovalci so se z druženjem preko različnih oblik aktivnosti z mladimi sami večkrat vrnili v svet pred šestdesetimi, sedemdesetimi in več leti; obratno pa so mladi veliko novega in poučnega izvedeli od starejših. Z druženjem v različnih oblikah smo si tako polepšali marsikatero skupaj preživeto dopoldne ali popoldne.

Kot mentorica v izvajanju projekta Z roko v roki sem sodelovala v vseh skupnih aktivnostih. Vsakič znova sem spoznavala, kaj je to pomenilo našim stanovalcem. Mladost, razposajenost, veselje, radovednost in novo znanje, ki so jih mladi prinašali v naš

dom, so se lepo ujemali z izkušnjami in znanjem, ki so jim ga vračali naši stanovalci.

Poleg sonca so sijali tudi sončki. Večkrat je po licih spolzela tudi solza sreče, solza spomina ...

Dobre stvari grejo naprej. Projekt Z roko v roki je končan, naša druženja se bodo nadaljevala, tako smo obljubili mi, tako so obljubili mladi. Še se bomo družili, smejali, zabavali, prepevali, ustvarjali, se sprehajali in odpeljali na izlet.

Naj zaključim svoj prispevek z zadnjo aktivnostjo, ki smo jo izvedli z dijaki Gimnazije Slovenj Gradec. To je bila strokovna ekskurzija. Zadani cilj je bil čim bolj spoznati koroške znamenitosti. Načrtovana pot je bila v smeri Rimski vrelec, Ivarčko jezero in Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika na Ravnah. Stanovalci, ki so Rimski vrelec poznali pred tridesetimi in več leti, so bili ob pogledu na propadajočo stavbo razočarani, le okus »kisle vode« je ostal isti. Odpeljali smo se naprej do Ivarčkega jezera. Marsikdo

Gremo na potep.

Utrinek z ekskurzije, Ravne na Koroškem

Na obisku v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika

Ste vedeli? Zelo zanimivo.

Sprehod ob Ivarčkem jezeru

Na Prežihovi domačiji

je bil tam prvič. Spočili smo se ob gledanju mirne vode po sprehodu okrog jezera. Naslednja točka je bila Koroška osrednja knjižnica, ki so jo stanovalci po imenovanju svojih otrok poznali kot študijsko knjižnico. Prijazna gospa nas je vodila po njej. Stanovalce je navdušila njena notranjost, izvedeli smo marsikaj, videli njeno največjo in najmanjšo knjigo. Ogled knjižnice je bil za vse stanovalce prvič. Da pa jih je le-ta navdušil, pove mnenje stanovalke: Res zamerim otrokom, da me nikoli niso pripeljali sem. Ampak tako je in srečna sem bila v tem sodelovanju v projektu tudi zato. Ni pa bilo to edino, kar so stanovalci s prihodom v dom doživeli prvič.

*Ivana Peruš,
Koroški dom starostnikov Dravograd, mentorica*

Izkušnja je koristna za dijake in starostnike, saj loboje bogati. Dijakom koristi zlasti v njihovem osebostnem razvoju, starostnikom pa predvsem polepša njihov vsakdan in razpoloženje. V spomin se mi je vtisnilo zlasti razpoloženje ob skupnih srečanjih, ker je bilo vedno sproščeno in čustveno. Tak projekt bi bilo vredno ponavljati vsako leto in vedno znova!

*Vandica Bertoncej,
Gimnazija Slovenj Gradec, mentorica*

Toliko so že doživeli v življenju in z veseljem sem jim prisluhnila, ko so mi pripovedovali svoje zgodbe. Ugotovila sem, da je pametno upoštevati njihove nasvete.

Neja, Gimnazija Ravne na Koroškem, 2. letnik

Vedno sem vedela, da želim v svojem življenju narediti kaj koristnega in pomagati ljudem. Veseli me delo z ljudmi. S tem projektom sem spoznala, da lahko ljudem polepšam dan že s tem, da jim vrnem nasmešek, se z njimi pogovarjam, predvsem pa to, da sem to, kar sem. Vedno, ko pomislim na našo ekskurzijo, vidim pred sabo te čudovite ljudi, prijazne ter polne energije. So izredno komunikativni, polni življenjskih izkušenj. Navdušila me je toplota, ki jo oddajajo.

Špela, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Opazil sem, da imamo mladi in stari nekaj skupnega: vsi se veselimo novih dogodivščin. Res smo vsi mladi po srcu.

Jure, Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik

Zaslužen počitek

Po gozdni poti do nove znamenitosti

Veseli smo, da smo obiskali tudi Lipnikov mlin.

Na ekskurziji ni manjkalo niti glasbe.

Pred Osrednjo koroško knjižnico dr. Franca Sušnika

Glasba povezuje generacije.

Vmesecu maju smo se odpravili na strokovno ekskurzijo na Muto in v Bistriški jarek. Strokovno ekskurzijo je organizirala Gimnazija Ravne v okviru projekta Z roko v roki. Naš vodič je bil profesor Ivan Verčko. V lepem pomladnem dnevu smo se z avtobusom popeljali do Bistriškega jarka, kjer je bil prvi postanek. Pričakala nas je družina Lipnik. Skupaj smo se peš sprehodili po sicer blatni in vijugasti poti do njihovega mlina, ki je edini še delujoči mlin na vodni pogon na območju občine Muta. Gospod Lipnik je povedal, da mlin še vedno uporabljajo za lastne potrebe, nam pa je demonstriral mletje koruze. Bilo je zanimivo, saj so nekateri med nami delovanje mlina videli prvič, drugi pa smo se ob tem z mislimi vrnili v čase naše mladosti.

Nato smo se odpeljali k Ekološki kapelici, ki je bila zgrajena leta 1997. Posvečena je sv. Frančišku Asiškemu, varuje in opozarja tamkaj živeče ljudi na jez Golica-Koralpe, zgrajen na drugi strani državne meje v Avstriji. Kapela služi kot simbol in opozarja na nevarnost, ki preti dolini Bistriškega jarka zaradi vode, zajete za jezom. Voda bi poplavlila dolino, če bi jez popustil. Tu nas je pričakal tamkajšnji župnik gospod Marko Drevenšek in v bližnji cerkvi za nas pripravil »šmarnice«. Pridružila sta se nam tudi oče in hči, sorodnika gospe Marije Fratar, stanovalke našega doma, ki je bila njune prisotnosti še posebej vesela. Zaigrala sta nam na kitaro, skupaj smo tudi zapeli. Želeli smo si ogledati še okolico, pa nas je zmotil dež, zato smo se odpeljali v dolino, na kosilo k Izidorju.

V imenu vseh udeležencev strokovne ekskurzije se zahvaljujem vodstvu doma in Gimnaziji Ravne na Koroškem. Takšnih druženj si želimo tudi v bodoče.

Marija Pahtev,

86 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

Počitek na Ivarčkem jezeru

Bilo je lepo, dolgo že nisem bila na Ivarčkem.

Jožefa Trup,

*stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Črneče)*

Prvič sem bila v študijski knjižnici. Poleg vsega so nas bogato pogostili, igral nam je tudi dijak na 'frajtonerco'.

Marija Poprask,

*stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Črneče)*

Kiseva voda na Rinskem vrelcu je imela prav poseben okus.

Jožef Štelcer,

*stanovalec Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Črneče)*

Ko se odločiš, da nekam greš, tudi nekaj vidiš. Na Rinskem vrelcu, Ivarčkem jezeru in v koroški osrednji knjižnici sem bila prvič.

R. M.,

*stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Slovenj Gradec)*

»Če študent na rajžo gre, dobro pije, dobro je ...« – Mi tudi.

OBNOVITVENI TEČAJ NEMŠČINE

V spominu mi bo ostala izkušnja dijakov, ki so spoznali, da je delo z ljudmi zahtevno, da se je potrebno prilagajati, vendar pa te rezultat oz. odziv ljudi zadovolji.

*Bernarda Vrečko,
Gimnazija Ravne na Koroškem, mentorica*

V okviru projekta Z roko v roki smo se s tečajem nemščine za slušatelje Koroškega doma starostnikov v Slovenj Gradcu in v Črnečah z veseljem vključili tudi dijaki in mentorji Gimnazije Slovenj Gradec. Dobili smo nekaj skopih informacij, da lahko pripravimo tečaj nemščine za slušatelje v tretjem življenjskem obdobju. Seveda se nam sprva ni zdelo nič posebnega in dijaki so bili mnenja, da pripravijo nekaj zanimivih tem, učne liste, pa še kakšna glasba bi nam prav prišla, saj znamo igrati tudi na harmoniko in klavir. Tudi doma imamo prijazne dedke in babice, torej tam ne more biti bistveno drugače.

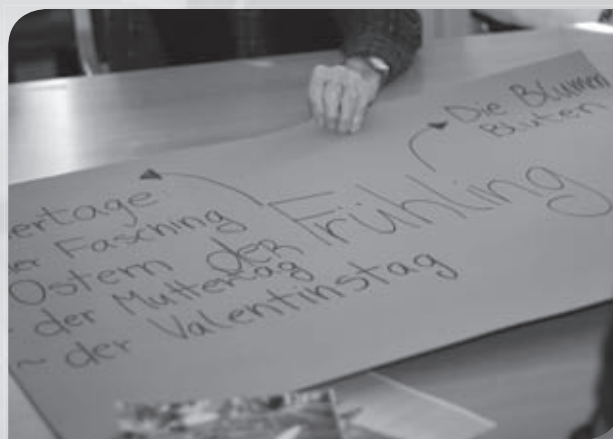
Na prvem sestanku smo si zastavili nekaj vprašanj o tem, kakšni ljudje živijo v teh domovih, kaj jih sploh zanima, ali imajo že kakšno predznanje, koliko časa nas bodo sploh hoteli poslušati idr. Ugotovili smo, da morda ne bo tako enostavno. To vendar niso naši vrstniki in verjetno tudi precej drugače razmišljajo kot dijaki v srednjih šolah. Kako začeti? Morda bi se za začetek pogovarjali o družinah. Najbolje bi bilo, če bi prinesli nekaj fotografij, s katerimi bi se

predstavili, in povprašali slušatelje o njihovih družinah. Kaj pa, če bo to premalo za prvo srečanje? Pripravimo raje še kakšno temo o prostem času in vsakodnevnih opravilih, da ne bo zmanjkalo tem. Za konec pa jih bomo naučili še kakšno znano nemško pesem ob spremljavi harmonike ali klavirja. Ko smo vstopili v lepo urejeno knjižnico, so nas tam že čakali slušatelji ter nam izrekli dobrodošlico. Vsa trema in zadrege so skupne in začeli smo se predstavljati. Lepo so nas poslušali ter se hitro odzivali na vsa vprašanja. Nemščina jim ni bila tako tuj jezik, kot smo mislili, kar sami so nam začeli naštevati besede in stavke, ki jih sploh nismo predvideli. Nekateri so nam zaupali, da so hodili celo v »nemške šole«, ki so bile organizirane med vojno na Koroškem. Začeli so pripovedovati zgodbe in dve šolski uri sta bili v trenutku pri kraju, pa se še do konca nismo predstavili. Takšnega odziva nismo pričakovali, saj so pri dijakih takšne teme hitro izčrpane in dolgočasne. To pa so ljudje, ki imajo ogromno izkušenj, o katerih bi nam lahko pripovedovali cel popoldan. Prvo srečanje smo zaključili z nemško pesmijo »Na planini je lepo«, ki jim je bila tako všeč, da smo jo morali večkrat ponoviti. Dve šolski uri sta se razvlekli kar na tri ure, oni pa so želeli še več. Res so drugačni od dijakov, ki komaj čakajo, da zazvoni zvonec in jih reši šolske klopi.

Dijaki so bili iz ure v uro bolj samozavestni ter so se veselili skupaj s slušatelji naslednjih srečanj. Tudi oni so nas želeli naučiti starih besed in izrazov, ki jih danes skoraj ne poznamo več. Res so prava zakla-

Kako se že napiše v nemščini?

Nazoren prikaz in čitljiv izpis za pomoč

dnica znanja in življenjskih izkušenj. Najraje so prepevali znane nemške pesmi. Le pisava jim ni šla najbolje od rok, zato smo jim z veseljem pomagali pri zapiskih.

Med dijaki in slušatelji so se na tedenskih srečanjih spletla prava prijateljstva in nova poznanstva, skupaj smo se učili in prisluhnilli drug drugemu ter tako uresničili cilje našega tečaja nemškega jezika za slušatelje doma starostnikov.

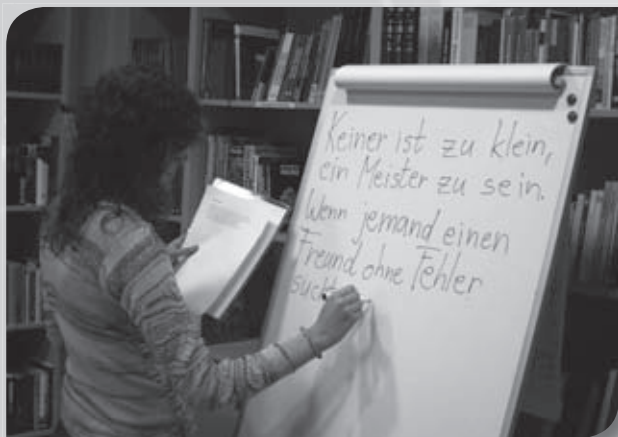
*Janko Uršnik,
Gimnazija Slovenj Gradec, mentor*

Projekt je dober in ima lep namen. Prav je, da se poleg drugih možnih dobrodelnih dejavnosti posvetimo tudi starejšim in jim z našo solidarnostjo pokažemo, da niso osamljeni. Menim, da nam takšna vrsta dela koristi, saj se s tem približamo sočloveku in si nabereimo izkušenj za delo z ljudmi.

Jaz sem dela z ljudmi navajen, res pa je tudi, da še nikoli prej nisem delal s starostniki. Pri njih ni nič drugače kot pri ostalih ljudeh, le da moraš delati bolj počasi, govoriti dovolj glasno in razumljivo ter biti malo potrpežljiv. Z njimi sem delal z veseljem.

V spominu pa mi bo najbolj ostal tečaj nemščine, in sicer tisti del, ko smo peli. Takrat se je videlo, da je dan dosegel svoj najvišji namen ... Bilo je lepo in ne pozabiti, da bo takšnih dni še veliko.

Jan, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Vse, kar smo se naučili, so dijaki skrbno zapisali tudi na tablo.

Moj spomin je bogatejši z utrinki in prijaznimi besedami ter gestami vseh ljudi v projektu. Izkušnje so vsekakor pozitivne, kajti ljudje so odprti in pripravljeni na nove izkušnje, prav tako kakor mi.

Klemen, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Ideja projekta se mi zdi zelo dobra, saj smo se s sošolci že od samega začetka motivirano pripravljali na ure, ki smo jih preživljali s starostniki. Prav tako menim, da so se tudi oni zabavali. Zelo je koristno, da se že v mladih letih soočimo z dejstvom, da mladost ni večna in da tudi ljudje drugih starostnih generacij čutijo potrebo po sprejetosti. Prav tako sem se naučila pristnega stika s človekom in njegovim mišljenjem.

Največji vtis name je naredilo druženje po tečaju nemščine. Ko smo neko popoldne zaključili v domu za ostarele, sva z gospo Marijo, stanovalko v domu za ostarele, še pozno v večer igrali klavir. Nasmeh na njenem obrazu je povedal vse.

Anja, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Znekaj sošolci smo vodili tečaj nemščine. Sprva nisem vedel, kako mi bo šlo od rok, saj je bilo to zame prvič, da sem bil v vlogi učitelja. Vendar je po nekaj začetnih besedah pogovor hitro stekel. Bilo je sproščeno vzdušje in tako smo se s starejšimi ljudmi dobro ujeli. Spoznal sem, da je, kadar se vživiš v delo in dodaš nekaj dobre volje, delo z ljudmi prav prijetno.

Rok, Gimnazija Slovenj Gradec, 3. letnik

Marsičesa smo se ponovno spomnili.

Gospa, bi to, kar ste zapisali, prosim, prebrali vi.

Mi, prosim, poveš, kaj pomeni beseda, zapisana tukaj?

Na tečaju je bilo kot v pravi šoli.

Učili smo se tudi pesmi v nemškem jeziku.

Sedaj pa vam bom v nemščini prebral ...

Na tečaju nemščine smo obnavljali tudi besedišče.

Največji vtis mi je pustil entuziazem starostnikov, ki so redno obiskovali krožek, me z velikim navdušenjem poslušali in veliko spraševali. Na koncu tečaja se je bilo težko posloviti, saj smo postali prijatelji.

Nika, Gimnazija Ravne na Koroškem, 4. letnik

Fant in punca nemščino sta nas učila,
prav fletna sta bila.
Ko smo že nekaj znali,
se spraševanje začelo je.
Fušali smo vsepovprek,
samo da je bila dobra volja in smeh.
A kljub temu dosti smo se naučili,
potem vsepovprek nemško govorili.

*Mein name ist Mirko Rotovnik, ich bin 71 jahre alt,
ich wohne im Dom starejših Na Fari, Prevalje.*

Druženje z mladimi in pogovor v nemščini je bilo lepo doživetje. Mislim, da so s trdom, ki so ga dijaki vložili v nas, pridobili predvsem oni sami. Prijetna druženja so se ponavadi tudi prijetno končala – s pesmijo v nemščini.

*K. M., stanovalka Koroškega doma starostnikov
Dravograd (enota Slovenj Gradec)*

Nemščina mi je bila zelo všeč. Obnovili smo svoje znanje, saj smo veliko besed že pozabili.

*Marjeta Konec, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Všeč mi je bilo. Včasih sem tekoče govorila nemško, sedaj sem pa veliko pozabila, zaradi starosti.

*Antonija Bukovec, stanovalka Koroškega doma
starostnikov Dravograd (enota Črneče)*

Bom zdaj zarezal eno po nemško ...

Sonce je ob druženju z dijaki posijalo tako ali drugače.

Ob zaključku tečaja so stanovalci prejeli priznanja za udeležbo.

Takole gre to, zdaj vem natanko

Le kaj so v spomin ob zaključnem srečanju zapisali dijaki?

Se spomniš, nekoč smo se pogovarjali v obeh jezikih.

Vse nove besede smo skrbno zapisali v zvezek.

OLIMPIJADA STARIH IGER

Lansko šolsko leto smo se odpravili v dom starejših. Tam smo popisovali stare igre, ki so nam jih opisali starejši v domu. Ko smo popisovali igre, smo se zelo zabavali, saj smo se naučili veliko novih iger, ki jih prej nismo poznali. Te urice pogovorov so hitro minile in že smo imeli veliko olimpijado iger. Tam smo se igrali stare igre: volkanje, gnilo jajce, Človek ne jezi se, karte, šah ... Ob koncu smo starejšim podelili tudi diplome, ki smo jih prej izdelali v šoli. Jaz mislim, da so se starejši ob tem spominjali, kako so bili oni mladi in se igrali takšne igrice. Mislim, da jim je bil naš obisk zelo všeč, tako kot meni.

*Nina Naveršnik, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 7. razred*

Nekega dne smo šli v dom starejših. Tam smo ljudi zabavali z igrami. Jaz sem se spoprijateljila z Urško. Skupaj sva igrali igro Človek, ne jezi se. Obema je bilo zelo všeč. Povabila me je, da naj še pridem kdaj. Obljubila sem ji in upam, da bomo s šolo to povezovanje še nadaljevali in bova z Urško imeli še večkrat priložnost se pogovarjati.

*Nika Kodrun, Osnovna šola Franja Goloba
Prevalje, 7. razred*

Zvoki harmonike na olimpijadi starih iger

Vlanskem šolskem letu smo večkrat obiskali stanovalce v domu starejših na Prevaljah. Pogovarjali smo se o starih družabnih igrah, ki so se jih igrali včasih. Igre, o katerih so nam pripovedovali, smo tudi zapisali. V šoli smo vse igre še enkrat pregledali in naredili izbor za izdajo knjižice. Za naslov smo vprašali že starejše v domu. Zanimalo nas je, kako so včasih rekli, da so se šli igrat. Povedali so nam, da so rekli, da so se 'špilali'. Narečna beseda nam je bila všeč in zato smo v šoli, skupaj z učiteljico Hedviko Gorenšek, dali naslov knjižice *Štk smo se špilali*. Potem smo vse igre pregledali in izbrali deset iger, ki smo jih natančno popisali. Skupaj s starejšimi smo potem imeli še olimpijado starih iger. Bilo je dobro, saj smo se vsi zabavali. Sploh pri igri obešanje, saj smo videli, da so se starejši kar dobro znašli, pri nekaterih besedah pa smo jim bili malo v pomoč. Je pa res, da so nekateri starejši imeli hitro dovolj ene igre, so se naveličali in smo se učenci zamenjali in se igrali drugo igro. Ugotovila sem, da je lahko igra, čeprav ne z vrstniki, ampak s starejšimi, prav zanimiva. Skupaj smo se zabavali in upam, da bomo še kdaj ponovili.

Nežka Plešivčnik, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, 7. razred

V Domu starejših Na Fari so se obudile številne stare igre.

Zapleteno, ampak gre.

Z natančnostjo in zbranostjo do uspeha

Všoli rada obiskujem knjižnico. Nekega dne je gospa knjižničarka Hedvika Gorenšek stopila do mene in me vprašala, če bi sodelovala v projektu Z roko v roki. Po kratki predstavitvi, kaj to sploh je, sem bila navdušena, ker rada sodelujem s starejšimi ljudmi. Razveselila sem se tudi, ker moja mama dela v domu starejših kot kuharska pomočnica. Naslednji dan smo se zbrale učenke v knjižnici, kjer nam je knjižničarka dala navodila. Izvedele smo, da se bomo pogovarjali o starih igrah v prostem času. Za domačo nalogo smo morale doma povprašati babice in dedke, kakšnih iger se spomnijo in kakšna so bila pravila iger, kdaj in kje so se igrali. To bo naša predpriprava za naš obisk v domu, da se bomo hitro znašle in nekaj že vedele. Končno je napočil dan, ko smo šli. Z malo treme sem stopila v dom, ampak trema me je minila, saj nas je receptorka zelo prijazno in vljudno sprejela. Odšli smo v sobo, kjer so nas pričakovali stanovalci doma. Dobile smo liste in pisala ter pričele z delom. Na začetku je bilo težje, ker smo bili vsi zelo sramežljivi, ampak čez čas je sramežljivost izginila. Najraje sem se pogovarjala z gospo Angelo, saj je prijazna in polna spominov. Pripovedovala mi je o igrah, katere so včasih igrali in med tem bila zelo navdušena.

Ta obisk v domu starejših mi je koristil, ker sem dobila nove ideje za igranje v prostem času in spoznala, da so včasih ljudje živeli veliko bolj zdravo kot mi, ki smo, pod narekovaji, zasvojeni z računalniki.

Sara Debeljak, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, 8. razred

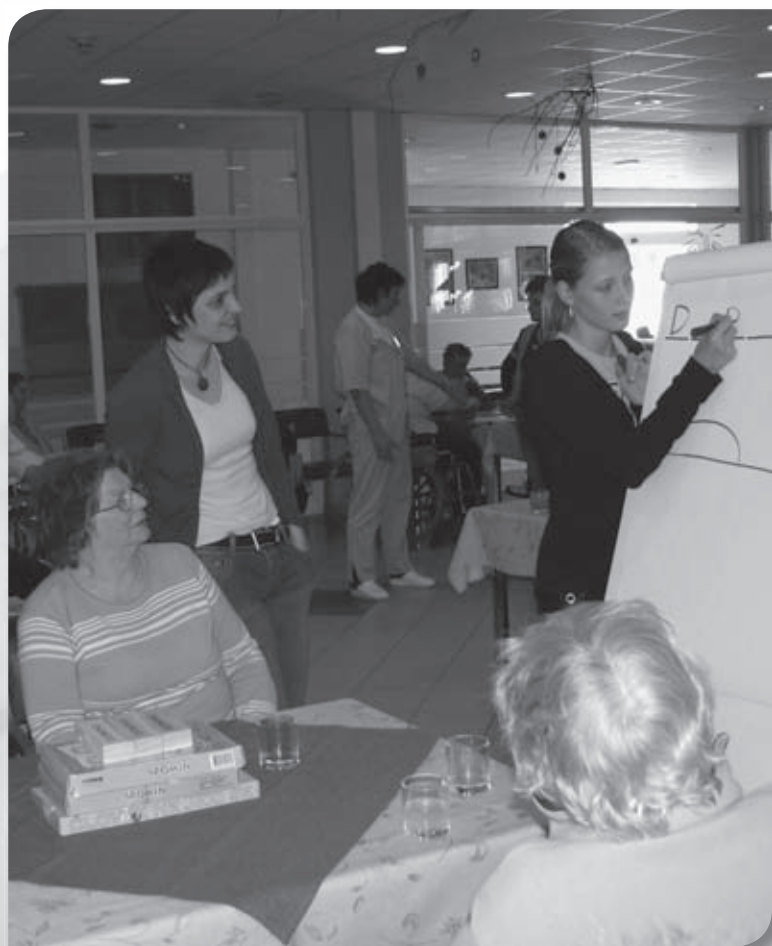
Lansko leto smo učenci Osnovne šole Franja Goloba Prevalje z gospo Hedviko Gorenšek obiskali dom starejših na Prevaljah. Najbolj mi je ostalo v spominu, ko smo spoznavali stare igre in delali snope in se tako družili s starejšimi. Tako kot nam učencem, je bilo tudi starejšim v veselje sodelovati z nami. Pogovarjali smo se z njimi in se pri tem zabavali. Stanovalci so nam predstavili igre, ki so se jih igrali včasih. Žal se takih iger ne igramo več, ker smo raje pred računalnikom.

Neja Grzina, Osnovna šola Franja Goloba Prevalje, 9. razred

Rada se vključujem v življenje v domu na čim bolj aktiven način. Dogaja se veliko in če me stvar zanima, se ji pridružim. Vedno pa sem zelo vesela, ko pridejo med nas otroci, tisti iz vrtca, osnovne šole ali pa dijaki. Vseeno. Vedno je živahno, spro-

ščeno, lepo, po druženju z njimi se počutim dobro. Zdi se mi, da veliko damo eden drugemu. Otroci se učijo od nas, mi pa od njih. Tako je bilo tudi na druženju z osnovnošolci, ko smo se pogovarjali o starih igrah. Zanimalo jih je, kako smo se igrali doma in v šoli v času naše mladosti. Pridno so si zapisovali, kar smo jim povedali. Ko sem jaz obiskovala osnovno šolo, smo se najraje igrali ali je kaj trden most, rinčke talat in skrivalnice. Seveda pa je tudi nas zanimalo, katere igre se igrajo oni. Izvedeli smo, da se nekaj iger iz naše mladosti še vedno igrajo, seveda pa je v današnjem času tudi veliko novih, nam neznanih. Potem smo se dogovorili, da nas bodo obiskali še enkrat, da bomo skupaj izpeljali pravo olimpijado. Prišli so maja letos. Bilo je nadvse zanimivo, saj smo se vsi, tako otroci kot mi, preizkusili v številnih igrah iz obdobja naše mladosti. Otroke smo morali marsikatero igro naučiti igrati, saj je niso poznali. Meni se je zdela najzanimivejša igra volkanje. Preden smo se razšli, pa so nas presenetili še z diplomami. Na diplomo sem zelo ponosna, obesila sem si jo na steno v sobi in vedno znova me spomni na prijetno druženje.

Barbara Šteharnik, 87 let, stanovalka Doma starejših Na Fari

Z zanimanjem smo preizkusili različne igre.

Šah zahteva zbranost in premislek.

Kartanje – igra za veselje ni hazard.

Ne jezi se. Na vrsti sem jaz.

Ponosna prejemnica diplome

Dobitniki diplom Olimpijade starih iger

Z ROKO V ROKI V ROKI SO VODILE PROJEKT

Odgovornost za celotno načrtovanje, vodenje in nadzor nad izvajanjem projekta so v dvoletnem obdobju prevzele tri glavne koordinatorice. Pripravo projekta, izvedbo uvodne konference, načrtovanje in spremljanje dela v prvih šestih mesecih je vodila Maja Sadar. Po nastopu porodniškega dopusta je njeno delo prevzela Veronika Hovnik, ki je projekt vodila do njegovega skorajšnjega zaključka. V iztekajoči fazi projekta (v obdobju zadnjih dveh mesecev) je na mesto vodje stopila Saša Radusinović. S svojim odgovornim in doslednim pristopom do dela je poskrbela, da so bili zadnji zahtevki, končno poročilo in izvedba zaključne konference pripravljeni tako, da smo lahko projekt uspešno zaključili tudi na administrativni in finančni ravni.

56, 8

8, 26,

1, 24,

3, 14,

23, 9

45, 33

ACCIDENT

EST.

1996

Tra Du

Z ROKO V ROKI V ROKI SO VODILE PROJEKT

* * *

Priznati moram, da postanem ob omembi projekta Z roko v roki kar malo sebična, saj pomislim, da je to moj projekt. A to seveda nikakor ne drži, saj gre za projekt vseh sodelujočih. Pravzaprav bi moralo biti medgeneracijsko povezovanje, vzajemno učenje in medsebojna pomoč projekt prav vseh ljudi. Res pa je, da nekaj zaslug za nastanek in zagon projekta nosim tudi jaz.

Ko sva z Mojco sredi poletja in vsem težko pričakovanih počitnic, polni elana in pričakovanja pripravljali projektno dokumentacijo, vseeno nisva bili popolnoma prepričani, da nama bo že »v prvo« uspelo. Zamislili sva si ga namreč čisto preprosto: delati to, kar je kar nekaj šol in vrtcev že dolgo počelo – sodelovati s stanovalci doma starostnikov. A se je kmalu zatem, ko se je poleglo veselje ob novici, da nam je ministrstvo projekt odobrilo, izkazalo, da čisto tako preprosto le ne bo. Energijo, ki naj bi jo po našem usmerjali predvsem v izvedbo številnih aktivnosti, naj bi v skladu s togimi navodili usmerjali v birokratsko delo. Kljub temu nam je uspelo obdržati rdečo nit in v ospredje postaviti izvajanje

raznovrstnih aktivnosti.

Zame je vse skupaj predstavljalo velik izziv. Poleg učenja novih stvari (finančni načrti so mi vsekakor povzročali največ preglavic, zato se na tem mestu opravičujem za vse napake in s tem preglavice, ki sem jih povzročila svojim naslednicam), tudi samo vodenje in usklajevanje aktivnosti marsikdaj ni bilo ravno mačji kašelj. Vsekakor pa so mi v spominu ostali bolj lepi kot slabi spomini. Sem pa sodijo predvsem zadovoljstvo in veselje mlajših ter malo manj mladih ob skupnem preživljanju prostega časa. To so iskrice v očeh, ki so mi vedno dale dovolj in še več energije za lažje premagovanje ovir na naši poti.

Mogoče na vse skupaj gledam malo bolj čustveno že zaradi dejstva, da se je hkrati s tem projektom odvijal tudi moj osebni projekt – prva nosečnost. In prav tako lepo, kot se je zaključil slednji, se zaključuje tudi projekt Z roko v roki. Vsi smo bogatejši za kar nekaj čudovitih izkušenj, poznanstev in nepozabnih trenutkov.

*Maja Sadar, vodja projekta Z roko v roki od
njegovega začetka do junija 2009*

Most med generacijami – najmlajši na obisku pri stanovalcih doma starostnikov v Slovenj Gradcu

* * *

Včasih ena roka druge ne uboga, spet drugič roka z roko združi se. Roka v roko skrije, stiska in drugi neopazno se približa in se bo ...

*Veronika Hovnik, vodja projekta Z roko v roki
v obdobju od junija 2009 do septembra 2010*

Neža Ferlinc, 5 let: Tako smo nastopali v domu starostnikov.

* * *

Moja zgodba o projektu Z roko v roki je v tem trenutku še črtica in se je pričela nekega dne konec avgusta, ko me je ravnatelj Stane Berzelak povprašal, ali bi me morda zanimalo delo v gimnazijskem ESS projektu. Kot bodoči magistri-ci politologije mi kakršno koli omenjanje dela, ki je vsaj približno povezano z Evropsko unijo, seveda vzbudi takojšnje zanimanje in tako se je sprožila veriga dogodkov, ki so privedli do mojega prevzema vodenja projekta Z roko v roki. Kot bi rekli Angleži, »ostalo je zgodovina«: začeli sta se divja vožnja in krmiljenje mimo birokratskih čeri, česar ne bi preživela brez neskončne potrpežljivosti konzorcijskih partnerjev, naše računovodkinje Monike, ki me je uvajala v skrivnostni svet finančnih planov in

obrazcev o stroških dela, naše neomajno razumevaljoče skrbnice na Ministrstvu Erike ter vedno vzpodbudnega ravnatelja Staneta, ki zmore celo največjega pesimista prepričati, da lahko s skupnim delom dosežemo vse, kar naziv projekta tako ustrezno simbolno izraža. Pri tem naštevanju sem namerno izpustila eno osebo in jo prihranila za konec: naši koordinatorki Mojci gredo vse zasluge za organiziranje izjemne zaključne konference, ki mi je odprla oči, da bistvo tega projekta ni urejena dokumentacija, ampak dejstvo, da so se v njem zbrali ljudje z namenom polepšati vsakdan sočloveku. In naj še kdo reče, da je vrag oz. kapitalizem vzel solidar-nost.

Saša Radusinović, vodja projekta v obdobju od septembra 2010 do njegovega zaključka

Spoštovanje, strpnost, solidarnost in druge osnovne socialne vrednote so tiste, ki pomenijo ključen korak v doseganju sožitja med ljudmi, med različnimi generacijami. Ne razvijejo se čez noč, čeprav bi si to morda včasih želeli. Potrebno jih je začeti gojiti že zelo zgodaj, pri majhnih otrocih, jih negovati, spodbujati, ceniti, osmišljati in ustvarjati pogoje za njihov razvoj pri malo večjih otrocih ter z njimi ovrednotiti življenje pri tistih najstarejših otrocih v srcu, sicer že starostnikih. Vse to je mogoče doseči, skupen dialog in solidarnost med generacijami pa sta tisti dve socialni veščini, preko katerih lahko dosežemo razvoj in ohranjamo vrednost socialnih vrednot. In tega smo si v projektu Z roko v roki želeli; brez socialnih vrednot in dialoga človek ne bi bil Človek, pa tudi z roko ob roki ali z roko proti roki v življenju je hoditi in priti do cilja prazno, brez prave vsebine. Družbena solidarnost ima veliko oblik, smisel našega projekta pa jih je bil odkriti in podpreti. Uspelo nam je!

Mojca Čerče, Gimnazija Slovenj Gradec

